

BUDAPESTI NAPLÓ

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
József-körút 18.

Főszerkesztő: VÉSZI JÓZSEF.
Felelős szerkesztő: BRAUN SÁNDOR.
Kiadja: A SZERKESZTŐSÉG.

Égész évre 28 k., (14), 1/2 évre 14 k., (7), 1/4 évre 7 k., (3.50), egy hónapra 2 k. 40 fillér, (1.20 frt).
Egyes szám Budapesten 8, vidéken 10 fillér.

Miniszter kerestetik.

Budapest, április 24.

(v.) Érdekes tünete a depravált közfelfogásnak az, hogy országszerte nem azon tanakodnak az emberek, *milyen* legyen az új kereskedelmi miniszter, hanem mindenütt azt fesszegetik, *kicsoda* lesz a Horánszky Nándor utódja. Nem a *feladatot* nézik, amely megoldásra vár, hanem az *emberre* kíváncsiak, aki jönni fog. A feladat másodrendű dolog; aki elfoglalja az elárult piros bársonyszéket, majd csak megbirkózik vele valahogy. Ellenben idejekorán megtudni a személyt, mindenestre érdekes dolog, s esetleg hasznos is. Mert akármilyen kaliberű jellem és szellem következék Horánszky Nándor után, vele jó viszonyban lenni nem árt az embernek, akár képviselő, akár csupán választó. Amit az új miniszter ész, értelem, tudás, államférfiúi erő dolgában magával hoz, annak csak ő és a közérdek fogja hasznát látni. De amit készen ott lel már a miniszteri asztalon, annak a nagyon reális és nagyon értékes holminak *hatalom* a neve, a hatalom pedig olyan jószág, amelyhez érdemes döngölnözni.

Hát mi csak mégis azt firtatjuk inkább, milyen legyen az új miniszter. Ha jól megismertük a feladatot, tán könnyebb is lesz a hozzá való embert megtalálni. Az első szempont az, hogy ne csak adminisztrálni tudjon, hanem *alkotni* és *harcolni* is. Más időkben lehet élni a kereskedelmi tárca élén az adminisztratív tehetséggel is; hiszen a gazdasági közigazgatás e roppant széles területén maga a napról-napra való megélés is eléggé nehéz dolog. Biztos szem, erős kéz és éber lelkiismeret kell hozzá, mert a legkisebb tévedés, lankadás, vagy megtántorodás is mérhetetlen kárral sujthatja az országot.

Am mostanság a kényelmes adminisztrálás csak egy jelentéktelen pontocskára a kereskedelmi kormányzat vezetőjének hivatásában. Mert reá vár az a mérhetetlen nehézségekkel járó feladat, hogy az új autonóm vámtarifában, az új vámszövetségben és az új nemzetközi vámszerződéseken megalkossa hazánk közgazdasági fejlődésének új korszakát s e korszakban az anyagi boldogulás összes előfeltételeit. És ez az alkotás annál nehezebb, mert nagy küzdelmek közepette kell végbenemnie. Aki e feladat megoldására vállalkozik, annak sikra kell szállania itthon az osztály-önzések ellen, mert kötelességét csak úgy teljesítheti, ha egyenletes és egyetemes fogantatást biztosít valamennyi gazdasági tényező érdekének. De ez csak az egyik csatater. Ugyanakkor az új miniszternek Ausztria pretenzióival is birokra kell kelnie; ha ezeket le nem teperi, ha az osztrák kapzsisággal szemben nem fejt ki a legkonokabb ellentállást, nem tud jó kiegyezést csinálni. A harmadik csatater a nemzetközi vámpolitikának rengeteg szemhatára; ott is óriási mérkőzés vár az új emberre, mert valamennyi nemzetnél egyszerre szabadul fel a gazdaságpolitikai berendezkedés cselekvési szabadsága, hatalmas ellenfelek gyomor- és zsebkérdései toppannak brutális erővel elibénk, az államok mindenike mennél több előnyt akar *ragognak* biztosítani s e viaskodásban semmiféle barátságra nem támaszkodhatunk, mert — ahogy a magyar példaszó mondja — vásáron nincs Péter bátya. Aztán ha e három harcmezőn elvégezte a dolgát az új miniszter, akkor mered csak igazán eléje a legnehezebb feladat: akkor kell alkotásait a magyar parlamentben megvédenie. Ime, a fáradalmak és a küzdelmek mekkora borzasztó tömege! Aki Horánszky Nándor örökebe lép,

olyan ember legyen, aki e kívánalmak valamennyiének meg tud felelni.

Napok óta keresik ezt az embert. Még nem akadtak rája. Akit elragadt a halál körülből, abban megvolt a teljes rátermettség. Volt benne szívósság, acélos akarat, kipróbált harciasság, elméleti tudás, politikai tapasztaltság. Utódjának jeleskednie kell mindezekben az erényekben. Az egész magyar törvényhozásban, ha végigmegyünk benne valamennyi emberen, alig néhány férfiú akad olyan, aki csak meg is közelíti a mértéket. Közel nyolcszáz tagja közül az országgyűlés két házában négy, legfeljebb öt férfiú van olyan, akiben megtalálható legalább a kellő hozzáértés, az egyéb lelki tulajdonságokról nem is szólván. Ezt a szegyenletes sivárságot, ezt a mélyen elszomorító meddőséget lehetetlen bizonyon megdöbbenés nélkül szemlélni. A gazdaságtudomány ismeretek és szörnyű hiánya, ez az értelmi deficit a közgazdasági tudás terén valóban megszegyénítő tünete politikai közéletünk eltévelyedtségének. Kiderül most, hogy alkotmányos életünk a lefolyt negyedfél évtized során megfoghatatlan mulasztást követett el. A váltakozó kormányok megőrlték a régi korból reánk maradt értékes emberanyagot, az újabb kor pedig nem nevelt szakközszencziát. Régebben tudomány és parlament karöltve haladtak minálunk: tudósaink résztvettek a politikai közéletben, politikusaink pedig ápolták és művelték a tudományokat. Hogy csupán a nemzetgazdasági ismeretek terén maradjunk, egy Lónyay Menyhért, egy Kerkápoly, egy Véninger és aki ugyanama nemzedékhez tartozik, egy Széll Kálmán érdekes megtestesítői voltak a tudományos készültség és gyakorlati politikai érzék összhangjának. Ma bizony divatját multa már ez a dolog.

TÁRCA.

ÚJ VILÁG.

— Történelmi regény. —

Írta: JÓKAI MÓR.

De Tihamér a séta előtt meg akarta látni, hogy mi az a meglepetés, amin neki keresztül kell esnie.

Várakozáson felyül lett kielégítve. Amint a folyosóra kilépett, az asztaltársaságtól követte s megpillantá a kastélyt, nagyon szemébe tűnhetett, hogy annak a szeglet-osztálya ablakai fölé egy nagy, gömbölyű vastábla van felszegezve, ezzel a körülfutó felirattal: „Kaiserliche und Königliche Gendarmerie Expositur.“ Ezt kalapálták olyan nagyon az éjjel.

— Hát ez mi az Isten csudája? — kérde elszörnyedve a mellette álló tisztartótul.

— Ez, kérem alássan, a császári királyi zsoldárság bűrója.

(Ott állt a szegleten a sárga-feketére csikozott faköppönyeg is, mely előtt egy puskás rendőr ácsorgott silbakképpen.)

— De hogy kerül a zsoldárság az én kastélyomba?

— Kivették, kérem alássan, alsó traktusból három szobát árendába. Fizetnek érte háromszáz forintot.

— De háromezer tüzesménkű! A Lippayak kastélyában még nem volt árendás soha. Zsan-

dárt pedig meg nem szivelek a házamban. Az én telkem nemesi kuria!

— Elvitte már azt a március tizenötödike!

— Én inkább felgyujtom a kastélyomat, de zsoldárokkal egy ólban nem lakom.

— No no! Csak ne tessék tüzelni, tekintetes ur. Nagyon szükséges itt az a zsoldár. Mikor bennelet kiadatott, hogy jágereknak, tiszteknek be kell szolgáltatni puskáikat, én remonstráltam, hogy ez által védelem nélkül maradunk, rablók feltörnek kastélyt, sok drágaságot elprédálnak, mire kommisszárius ur megbiztatta: ne féljünk semmit, ide fogja beküldözni zsoldár posztot, az majd megoltalmaz kastélyt, dominiumot valamennyi zsvány ellen.

— Nekem inkább kellene a zsványok!

— Mondtam, ugy-e? — dörmögé Natália háta mögött a vén hajdu, — az elharapot monddást kiegészíthet az asszonyosság, . . . hogy lesznek ebben a kastélyban még csunyább férgek is.

Félbeszakította e szavát Rubiánka sebbel-lal felrohanása az utca felől, aki már az ajtóban elkezdett kiabálni:

— Itt van! Megérkezett bonorum direktor! Szekér állt meg a kastély kapuja előtt.

— Megjött bonorum direktor? — kiáltá Hruszkay ur — de már sietek elejbe. — Kapott rajta, hogy a dühösködő földesurat elhagyhatja.

Tihamért aztán a felesége behuzta-vonta magával a szobába.

— Gyere be innen, ne kiabálj az utcára. Megjött már Negrotin. Hagyd ő rá a dolgot, majd ő eligazít mindent rendén.

De Tihamér még odabenn is dühösködött s

szörnyen kérdezősködött a kardja után; ő kihivja egy szál kardra azt a zsoldár komisszárust s gulyásusnak aprítja.

Most aztán sokat megértett Natália a mult éjjeli komédiából. A két ősmagyar daliának hogy szakadt egyszerre a szájába a „dárum madárum“-nóta, amint az írrok a fülükbe sugta: „Már itt vannak!“ (A zsoldárok.) Hogy szakított félbe a tivornyt s hogy alakultak át egyszerre udvariasságavalléroká, akik az utban kifáradt urnó iránti gyöngédségből sötét éjjel busut vesznek a vendégszeret tanyától; ithagnak krampampulit, korchelyest s a kerten keresztül osonnak el, a merre tág a világ. Mert hát az ősmagyar szeret nagyokat mondani, ménkümmöd fenyegetőzni; hanem aztán, mikor eléje bukkán a veszedelem, akkor azt tartja, hogy „szegényen a futás, de hasznos.“

Mégis csak különb legény náluknál az ő Tihamérja; mert az szembe készűl szállni a félelmetes ellenséggel.

. . . Hruszkay ur sietett a kastély előtt megállt szekér felé, mely a bonorum direktort hozta. Hogy fog ez a sárba lépni az ő lakkcipőivel!

Visszahőkölten, amint maga előtt látta. Ezen az uron tökéletesen olyan öltözet volt, aminőt ő visel.

— Ki volt az a huncut gazember, aki ezt elárulta neki? — dörmögé Rubiánkához, — nem te voltál?

Még nagyobb volt a meglepetése, mikor Negrotin megszólalt. („Még beszéli is az én szájjammal!“)

— Dobre ránó, sztari pán barátocskám. Hát jaksza mátye?

Parlament és tudomány régóta nem ballagnak már együtt. Csára megy az egyik, hajszra a másik. A parlamenti küzdőtérén lekopott a tudományos miveltésről az értékjelző. A tudományt ajkbiggyeszítő lenézéssel doktrinér-ségnek kezdték csufolni, az elméleti ismeretek ápolása a tudálékosság hírébe hozta az embereket, s amily mértékben kiszorult a parlamentből a tudomány megbecsülése, ugyanolyan mértékben vált kapóssá az öblös hang, a csillagó frázis és a duhajkodó nyereség. *A parlamenti szellem a könyvtárból átköltözött a vivőterembe.* Értékét vesztrén a parlamentben a tudomány, elkerülhetetlenné lett az a végzetes folyamat, mely a politikai közéletet elparlagosította s másfelől a tudományos szellemet arra kényszerítette, hogy a törvényhozáson kívül helyezkedjék el s az elvadt pártusák lőtávolán kívül keressen érvényesülést. Az elhanyagolás kölcsönössé lett: a parlament hátat fordított a tudománynak, a tudomány pedig feléje se nézett a parlamentnek. Nem vágyakoztak többé egymásra, nem is tudták volna egymást többé megérteni. Tudósaink a parlamentet üres szóharok s vad indulatok küzdőporondjának nézik.

Parlamentünk pedig gyűlölködő és megvető hangon emlegeti a kozmopolita tudományt. Ez az elhidegítés, ez a szinte ellenséges feszültség okozza politikai közéletünk szellemi meddőségét. S ez a meddőség magyarázza meg az az ijesztő jelenséget, hogy a nemzeti lelkiismeret ime fényt nappal, lámpással a kezében keresi azt a nemzetgazdaságilag tudományosan képzett politikust, akire e nehéz időkben nyugodtan volna rábízható a kereskedelmi tárca vezetése.

Azok a fáklyák, amelyek a Horánszky koporsóját kísérték, szomorú képet világitottak meg: *Magyarország szellemi elszegényedtségének képe.* A magyar közéletnek az lesz a legnagyobb jóltevője, aki új összekötő csatornát nyit megint a magyar politika és a magyar tudomány között. Előbb persze erősen át kellene vedlenie — a nemzeti ideálnak.

Az igazságügyi vita.

Budapest, április 24.

A vita második napjáról több szónokot és kevesebb érdekességet kell följegyezni. Ma már

— Pan Boh dáj! Hozta Isten! Hiszen te nem olyan vagy, hanem emilyen, kedves cimbor. Azzal összelelkelték a nyakonpofon-osókol-ták egymást. Meg volt kötve a barátság. Negro-tin pófát éppen olyan koldusszakáll ékesíté, mint Hruszkay urét: nem csufolhatták egymást.

Az országot felől nagy kolompöz hangzott. Kilenc társzeker dőcögött a gazdasági udvar felé, négyes ökörfogattal.

— De hány ökrödmagaddal jössz te ide?
— Mind szükség lesz arra. Béresket is hoztam mellé.

— Látok öket! Régi huncutok, kik elszöktek önkényeseknek. No megálljatok! Majd megtanulom nektek magyarul Istenit. Hát aztán zsákokban mi van?

— Ausztráliai buza, vetőmagnak. Rozsdamentos.

— Ausztráliai buza? Soha öreg apám se nem hallotta hirt.

— Öreg apád szaknyeret evett.

— Hát azon a többi szekéren mi van?

— Épületfa, Komáromból elhozott egy kész juhaklot; most azt a légegt helyébe az ácsok összeütik, estére a legelőről a birkák oda térhetnek be, a magtár felszabadul.

— Hát te nekéd már mindent elmondtak pernahajderék, ami itt van?

— Még azt is, ami nincs.

— No hát, csak ne állj meg itt most szekere-ddel kastély előtt: ott nem lehet most magadat bekvártélyoznod. Jőjj hozzám.

— Pedig bizony itt fogom felütni a hadi-szállásomat: találok egy priceset valahol.

— Megesznek patkányok.

heten jutottak szóhoz, ami jelentékeny szám, mikor állítólag minden ügyvédképviseelő nyilatkozni akar. Érdekesség azonban a második napra alig jutott.

Legtartalmasabb és színvonal szempontjából legelőkelőbb az *Isekuze Győző* kétórás beszéde volt, mely a jogi élet egész mezejére kiterjeszkedett s mindenről tudott valami megfontolásra érdemeset mondani. De nagyobb hallgatósága még ennek se volt. Elképzelhető tehát, hogy az olyan szónokok, mint *Várady Károly* vagy *Budáth Ferenc* milyen üres padok előtt beszéltek. Az is igaz, hogy éppen ők százaszor elcsépezték témáikat rágódoltak, mert *Várady Károly* a miniszteri nyugdíjtörvény revíziójának szükségét, *Budáth* pedig az uszora-törvény kinöveszté hangszította. Valamivel érdekesebb volt *Zboray Miklós*, aki a biztosítási törvény revízióját sok alaposággal sürgette. Tetszett *Kiss Emil* szűzbeszéde, melyben különösen a kereskedelmi szakbizottságok szervezésének hangsúlyozása és a végrehajtási törvény reformjára vonatkozó passzusok keltebb élelnebb visszhangot. Ugyancsak sokan gratuláltak *Radványovich György*-nek, aki szintén ma beszélt először a t. Házban s igen pikáns esetekkel illusztrálta annak szükségét, hogy a magyar és horvát törvények összehangzásba hozassanak. Az ülés végén *Pintér Sándor* nagyon helyesen a tiszta magyar nyelv használatát sürgette a törvények szövegében.

Holnap nyilván felszólal az igazságügy-miniszter is.

A képviselőház ülése április 24-én.

— Kezdeté délelőtt 10 órakor. —

Elnök: *Tallán Béla.*

A kormány részéről jelen vannak: *Szöll Kálmán* miniszterelnök, *Lukács László*, *Ploász Sándor*, *Cseh Ervin.*

Elnök: Bemutatja Horánszky Nándor özevényének levélét, melyben a törvényhozásnak boldogult férje elhalálása alkalmával nyilvánított részvéteért mélyen érzett halálját fejezi ki.

Az igazságügyi tárca.

Isekuze Győző: A bírói javadalmazások elégtelenségéről szól. Különösen az alsóbb bírák helyzetének javítása sürög, úgy az anyagi függetlenség, mint az erkölcsi öntudat s megnyugvás céljából. Hibáztatja, hogy az ítélkező bíróról az előléptetés alapját szolgáló hivatalos információk titkosak; kéri az előléptetési törvény megalkotását és szükségesnek tartja a hivatali minősítési táblázatnak a bírákkal való közlését. Kéri a miniszert, hogy a törvényesékek keretében egy-egy számvévi állást szervezzen s így a bírákról és ügyészekről levegye azt a terhet, mely a pénzköltséssel számításokkal rájuk nehezedik. Dicséri a bírák hozzá-férhetetlenségét és a politikai áramlatoktól való függetlenségét. A bírói szabad mérlegelés dolgában *Simonyi-Semadammal* polemizál, majd a kuriai bírásokot veszi védelmébe némely támadás ellenében. Szükségesnek tartaná, hogy egynémely közjegyzői teendők kiválóbb ügyvédekre ruháztatassanak át. Cél-szerűnek tartaná azt, ha érdemes bírákat is nevezné-

nek ki közjegyzökké, mert ez egyrészt nyugdíj-meg-takarítást jelenthetne, másrészt a közjegyzőségeknek jó kezebe való tételét is biztosítaná. Dicséri az ügyvédi kar erkölcsi erejét és kívánja, hogy tes-tületiknek megadják a teljes autonómiát. Példát hoz fel arra, hogy amikor az ügyvédi kar a maga kebe-léből kizárt egy megbélyegzett embert, a Kuria mint felsőbb fórum, visszavette azt a kamarába. Az ügyvédeképesben nem akar engedményeket tenni, ellenkezőleg, a vizsgák szigorítását és a gyakorlati idő meghosszabbítását tartja szükségesnek. Nem he-lyes, hogy igazságszolgáltatásunk nem a nemzeti jog-iejelődés, hanem a külföldi törvényalkotások alapján épül el. A büntetőtörvénykönyvről szólva kijelenti, hogy ma, amikor gyilkosságra csoportok alakulnak, anarchisztikus öliorgató törekvéseket látunk, nem hiva a halálbüntetés eltörlésének. A polgári perrend bírlata során a „fizetési meghagyások” ellen szolal. A végrehajtási törvény reformja elől sem szabad elzárkózni, a telekkönyvi rendtartás is reformra szorul. A költségvetést eltagadja. (Helyeslés jobbról.)

Várady Károly elismeréssel szól a költségvetés összeállításáról és a takarékoságról, amely abban megnyilvánul. Nem is vonja a miniszter alaposágát kétségbe, csak végtelenül lassúnak tartja a törvény-alkotásban. A jogásznemzetnek csufolt Magyarorszá-gban még most sincs meg a polgári törvénykönyv s a büntető törvénykönyv megalkotása is késik. Kéri a miniszert, hogy az utóbbi megalkotásánál gyakorlati szempontok is vezessék. Kiigazolja a bírósági eljárást. Határozati javaslatokat nyújt be, amelyek szerint a miniszteri és államtitkári nyugdíjak megszüntetessenek, továbbá, hogy a zugírászat megféléz-tessék. (Helyeslés a szélsőbalon.)

Elnök az ülést feltüggeszti.

(Sünet után.)

Kiss Emil örömmel hívózi azt a korszakalkotó művet, amely, mint az általános polgári törvénykönyv tervezete, ma már teljes indokolásával közközen iorog. Nagy műt ez, amelynek értékét, fontosságát, nagyszabású jelentőségét kell, hogy a laikus, nem jogász közönség is érezze, hisz igazságszolgáltatásunk épületének szilárd, megdönthetetlen, állandó alapját látjuk benne megvetve.

Egy másik hasonló nagy munka a polgári tör-vénykezési rendtartásról szóló javaslat. A szóbeliség, közvetlenség és a nyilvánosság harmas jelszava alatt már évtizedek óta folyik az áldásos, üdvös haro, a seerény munka, hogy megalkottassék a polgári tör-vénykezés egész vonalán a perrendtartás, tehát ne csak a sommás, hanem a rendes eljárásban is. Örö-mel kell konstataálni azt is, hogy a sommás eljárásban inaurálót perjogi elveket, eljárás szabályokat sze-renossé kez illesztette be a teljes perrend rendsze-rébe; a szóbeliség és közvetlenség legtisztább, leg-intenzívabb fejlesztésére irányuló törekvésnek minden attributumával találkozunk az új javaslatban.

Sürgőti a telekkönyvi rendtartásról, a telek-könyvek egyszerűsítéséről, a telekkönyveknek a tény-leges állapottal való összehangzatba hozataláról szóló javaslatokat.

Zboray Miklós a régóta követelt különítési tör-vényt sürgeti. Megrendszabályozandónak tartja az ugynevezett hitelszövetkezeteket, amelyek uszora-skodnak. Barátja némely szövegtervezetnek.

Eötvös Bálint: A néppártiaknak!

Zboray Miklós nem feleleketek szerint bírálja a szövegtervezeteket. Példákat sorol fel a hitelszövetke-zetek üzemleiről.

— Majd elbánik patkányokkal az én Boksi kutyám: kipuszítom öket rövid időn.

— De csak átjössz ebédolni? Asszonyok szívesen látnak.

— Köszönöm. Nem érek én arra. A hajdum majd megfőzi az éteit a bográcsban nekem meg a cselédeknek. Egyik nap gulyásbus, másik nap vetrece, harmadik nap hajdukása. Hoztam hozzá egy hordó sert: az kitart.

— Kemény legény vagy, barátocskám.

(Folytatása következik.)

Vizió.*)

Csillagtan, tikkasztó éjszakában,
Midőn a osendnek végtelen dalát
Sejtelmes, óriás harmóniában

Reszketni hallod a világon át:
El-elbolyongtam, bumba elmerülten,
Már vártam a halálnak érzetét,
Oly furesa, új volt minden és körültem
Kietlen város, zord, kihalt, setét.

És mintha immár az egész világon
Csak egymagam lennék, fölajgaték:
Oh hová tűnt el régi boldogságom,
Mért is vagyok oly egyedül, nagy ég?!
Vigasztaló erőt sehol se látok,
Nincs senkim, semmim, utam céltalan,
S az éjt bezugta ajkamról az átok:
Pusztuljon isten ott fent, hogyha van!

A vad sikoly visszhangtalan az éjben.
Megborzadék. Egyszerre hirtelen

Szavaltá a Fővárosi Szegény Gyermekekért-Egyület mai ünnepélyén *Beregi Oszkár*, a *Nemzeti Színház* tagja.

Meglátok valakit. Halk szellemképpen
Egy magas árny együtt haladt velem.
Alakját éjszótét lepel takarja,
Sugárfény önti át a homlokot,
Szemében, mint a villámok viharja,
Egy más világ lángokban lobogott.

És szóltalan egymás mellett haladtunk;
Kietlen út, ő egy rám tekint;
Minden sötét fölöttünk és alattunk,
Már roskadok, — ő int: tovább megint!
A ködből most egy álmatag lehellet,
Kis gyöngye fény tör át, mint új csoda, —
Utunk tovább tart némán, egymás mellett, —
Imhol megállunk. Ó szó! „Nézz oda.”

Mély völgybe értünk és kétségbeeljőn
Mindünnen jajszó nyög a hegyeken:
Kis gyermekek jövének le a lejtőn
Rongyokban, sírva, busan, beteg. —
És jönnek egyre végtelen sereggel,
Távol harang szól, dal zeng, — reszketek, —
Az Idegen megszólal: „Itt a reggel,
Most jöjjenek hozzám a kisdedek!”

Egyszerre fényugárnak özőnével
Ragogy a nap a völgyen, hegyeken,
És hóféhéren, mély tekintetével
Néz mosolyogva szét az Idegen.
Magszépül a gyerek, megannyi angyal,
Mindegyik kis fejecske glóriás, —
Ismét megszólal égi, tiszta hanggal
A hóféhé tündöklő óriás:

„Im áldalak, ti bolygó, kőza rózsák,
Ti ég küldötti, árva kisdedek!
Velük, kik azt hívték, hogy ők a jóság,
Ma újra ismét sok jót tettek.”

A törvényszéki tárgyalások menete ellen is sok kifogása van. Figyelmebe ajánlja a miniszternek a fővárosi járásbíróóságok egyesítését. A költségvetést nem fogadja el. (Helyeslés a néppártok.)

Radovanovics György a sommás és a büntető eljárás hiányairól, majd a büntetőtörvénykönyv reformjáról szól s azt találja, hogy az abban foglalt humánus intézkedések éppen az ellenkező eredményt születtek, mint amelyekre vártak. A büntető eljárás egyszerűsítését kéri. A horvátországi jogsegély vizsgálóságát számos esetben világítja meg, amelyek közül nem az utolsó az, hogy a horvát külön halászlai törvény folytán Torontál és Szerém megye között a Dunán ugy a rákokra, mint a halakra más-más tilalmi idő van ugy az egyik, mint a másik parton. (Derült-ség.) Meg kell szüntetni a horvát és magyarországi törvények közötti különbséget. Bizalommal van a miniszter iránt és a költségvetést elfogadja.

Buzáth Ferenc az usztoráról beszél s azt fejtegeti, hogy az usztorotvény most az usztorásokat védelmezi, nem az adócsokot. A tiszte megrendszabályozását, a bírói eljárásnál pedig a vallási szertartások eskü behozatalát sürgeti.

Pintér Sándor kéri, hogy beszédét holnap mondassa el. (Felkiáltások: Ma, holnap.)

Major Ferenc kéri a jelenlevők megszámolását, mert azt hiszi, hogy nincsenek együtt határozatképes számban.

Elnök: Konstatálja, hogy a Ház határozatképes. **Pintér** Sándor szerint ezt az üres kifejezést a jogszóla törülni kell a parlament szótárából. Erre a szóra szükség nincs, mert hisz az állam szóban bennfoglalatik a jog értelme, s meg is szűnyeniti ez a kifejezés a magyar nemzetet. Néméből van ez a kitétel áttülvette rosszul és értelmetlenül. Azt hallja itt a Házban elég gyakran: törpe birtokosok, törpe birtok. Szerinte a törpe szó mértékül csak élő személyekre használható. A magyar baj nem törpe: tehát törpe birtokos sincs. Általában tiltakozik az ellen, hogy helytelen kifejezéseket hozzanak itt a Házban divatba s kéri a Házat, kerülje az idegenszerűségeket. Sajnálja, hogy ha nálunk reioromokról van szó, rögtön a nyugathoz fordulunk, holott keleten is találhatnánk elég sok szép és okos dolgot. Felhívja a miniszter figyelmét a bírói előleptételek megjavítására s a költségvetést elfogadja.

Elnök a tárgyalás folytatását holnap délelőtt 10 órára tűzi ki s az ülést délután 8 órákor berekeszti.

BELFÖLD.

Mangra ur Canossában. Tehát *Mangra* Vazul ur, a zivatáros multu püspökjelölt, mindenáron azt akarja, hogy komolyan vegyük az ő megterését. Valóságos erőfeszítéssel igyekszik elhivatni, a jóhiszemű magyar eszjót egy részének félrevezetésével és kihasználásával, hogy komolyan és őszintén ment Canossába, mikor néhány héttel *Goldis* püspök halála előtt a királynál és a kormány tagjainál kihallgatáson volt. Ennek a komolyságnak és őszinteségnek ugyan erősen ellene szól az a valóság, hogy Mangra táboraiban osztatlanul

együtt vannak mindazok, akik cimborái voltak annak idején, mikor nyíltan lázított a magyar állam ellen. Nem hisszük, hogy a régi tábor, amelyet most Mangra megtagad, akkor is ragaszkodnék hozzá, ha azt hinné, hogy *igazán* hűtlen lett a régi cimborá. De még ha ugy volna is, akkor is ugy tetszik, egy kissé még korai volna ezt a színváltozást püspöksüvegvel jutalmazni. Mangra ur viselt dolgainak az emléke sokkal frissebb még, semhogy el lehetne felejteni őket; és azok a dolgok olyan súlyosak, hogy ugyancsak súlyos bizonyítékaira lenne szükség az igaz bűnbánatnak, a becsületes magabizáltságnak, hogy csak félig-meddig is expialra legyenek. Vagy el lehet-e egyhamar felejteni az 1892. januárban tartott *nagybani* román gyűlést, amelyen *Mangra* Vazul igazgatóra határozták el a hírhedt *memorandumot*? Hát a *bécsi kirándulást* a memorandummal, 1892. júliusban? Ehhez a kiránduláshoz Mangra gyűjtötte a költségeket, s ő agítalt a papok, tanítók és a nép között is, a küldöttséghez való csatlakozás érdekében. Bajos elfelejteni az 1893. évi *nagysebényi* román gyűlésen való szereplését is, ahol az ő fellépésére történt, hogy a bécsi küldöttség eljárását a gyűlekezet nagy lelkesedéssel jóváhagyta. Hát az aradi utcai botrányokat, amelyeknek Mangra Vazul pap és tanár létére főhőse volt, el lehet-e feledtetni egy rövid bűnbánó nyilatkozattal? A magyarság demonstrációját egy vakmerő hangu táviratot provokálta, amelyet a *Tribunához* küldött huszonhat aradi román ember s amelyben memorandumokat üdvözölték. Ennek a táviratnak Mangra volt a szerzője. És mikor utcai tüntetéseken tört utat a hazafias közönség megbotrányozására, Mangra szervezte a román diákok ellendemonstrációját, amely az állapotokat elvadtította, ugy hogy az emberek csak bittal, revolverral mertek az utcára menni. És azután Mangra küldött hazug tudósításokat a román lapoknak a magyarok vandallizmusáról. Arra is bajos hamarosan fátölt borítani, hogy mikor felfüggesztették papi és tanári állásától (bár a fizetését huzta, mert a püspöki szentség egy huron pendült vele), akkor egy román biztosító-társulat ügynököknek csapatot tel és piszkos módra csabították el a magyar biztosító-intézetek román klienseit. Amely foglalkozás mellesleg a papi tisztességet is sokkal jobban érinti, semhogy egyhamar el lehetne felejteni az *egy püspökjelöltnek*. Nagyon is élénk emlékezetünkben van még továbbá a memorandum-per kolozsvári tárgyalása, amelyre Mangra ur egy papokból, tanítókból és paraszt-

emberekből toborzott egész kis hadsereg élén vonult fel, botránykozással való hangulatkeltesnek, az esküdtek megfélemlítésének céljából. Hát az 1895-iki *budapesti* nemzetiségi kongresszus, amelyen együtt fenekedtek a magyar nemzet ellen oláhok, szerbek és tótok? Ennek is Mangra volt a kezdetje, lelke, vezére. Hát a *Tribuna Poporului* című magyarlaló lapot ki alapította? Hát az 1897. december 22-én tartott román választógyűlésen ki mondta a magyarság ellen azt a híres lázító beszédet, amelytől a jobbérzésű románok is undorral fordultak el? Mindez csak egy része a Mangra ur bűnlasztromának. De ha csak ennyi volna is, akkor is nagyon elég volna arra, hogy kissé rövidnek találjuk a megbánást őszintének venni s reméljük, eléggé mutatja ez a néhány példa, hogy van okunk a kételkedésre. De ha őszinte volna is a bűnbánat, a püspökség még akkor is hamar volna kissé. Várjon Mangra ur. Elég fiatal ember még hozzá. Ne nézze bolondnak az egész világot. Hogy majd rögtön püspöksüveget nyomnak a fejébe, amiért egy évtizeden át megátalkodott vakmerőséggel folytatott bűnös üzelmek után egy-két esztendőig meghuzta magát — taktikából.

As indennitya a főrendiházban. A főrendiház pénzügyi bizottsága ma délelőtt tárgyalta az indennityi-törvényjavaslatot. A kormány képviselőjében *Szell* Kálmán miniszterelnök és *Lukács* László pénzügyminiszter voltak jelen a tárgyaláson, amelyet *Samassa* József egri érsek elnök vezetett. Báró *Harkányi* Frigyes előadó röviden ismertette a javaslatot, azután *Samassa* József elnök szólott. Fejtegette, hogy a mostani költségvetési vita szertelen hosszúsága nagy károkat okoz az országnak és a Ház budget-tanácskozásának terjengős volta igazán semmivel sem indokolható. Több ízben volt már arról szó, különösen régebben, hogy a budgetvita megnyújtása, az új meg új indennitya milyen kellemetlen következményekkel járhatnak, most mintha ezen aggodalmak igazolást nyernének. Holott a kormány valóban nem hibáztható a mostani új indennitya kérelem miatt, mert megselekedett mindent, hogy ennek kiüve ne legyen, de a bajon a legjobb akarat mellett sem segíthetett. Ez az állapot veszedelmes, mert a budgetet a kellő időben megszavazni nem lehet, s a közigazgatás és az egész kormányzat szempontjából is kívánatos, hogy minél előbb megszüntessék. Nem tudja, megfelelő-e a mi viszonyainknak, csak felveti a kérdést, vajjon nem volna-e előszerű, ha a budgetét például júliustól—júliusig tartana. Az indennitya javaslatát egyébiránt készséggel elfogadja,

Míg árva kised szenved elhagyottan,
S beteg gyerek szeméből könny perog, —
Mindenkinek van, kit szeressen ottan
És nincsenek cél nélküli emberek!

Csak árva felhőtt van! nincs árva gyermek,
Az isten küld hirnökként bennetek,
Ahhoz, kit lelki gondok tönkre vernek,
Ki szívben árva s léttől beteg...
Időnk letelt, most rajta újra tetre,
Az árvák, a szegények, várnak ők, —
Szeretnek, mert szomjaznak szeretetre,
Ti kicsi árvák, ti nagy jótévedők!

Ismét sötétség és kétségbeesés
Sirám zokog, eltűnt az Idegen, —
A gyermekek felkuszának most a lejtőn
Rongyokba, sirva, busan, betegben,
Köröskörül sirámtul és nyomortul
Viesszhangosak a völgyek és hegyek...
De én úgy érzem, minden jóra fordul:
Siró árvákhoz koldusként megyek.

Gergely István.

Horánszky Nándorról.

— A *Budapesti Napló* eredeti tárcája. —

Irtá: *Iff. Ábrányi Kornél*.

II.

Az 1872-iki választás viharos, de nagyon nevezetes volt. Akkor lépett föl először „hivatalosan” a pénz. Kis mértékben lépett föl a későbbiekhez képest, de máris nagy mértékben rombolt. S leginkább a balközépben tett kárt. Budapesten, a Terézvárosban, ahol három évvel azelőtt Jókai

Mór megbuktatta Gorovét, a kereskedelmi minisztert, — 1872-ben megbuktatta Jókait egy akkor teljesen ismeretlen nevű ügyvéd: *Radocza* János. A Józsefvárosban, ahol három évvel azelőtt *Csernát* Lajos megbuktatta *Szentkirályi* Móricot, — 1872-ben nagy többséggel buktatta meg *Csernát* egy teljesen új ember, *Steiger* Gyula. A Ferencvárosban, ahol három év előtt óriás lelkesedés mellett győzött *Vidaes* János, — 1872-ben megbuktatta *Vidaes*ot egy olyan kómius alak, mint *Tavaszi* András. A főváros polgársága tehát nem mutatta magát immunisnak a pénz korrum-páló hatalmával szemben. De a vidéken is számos szomorú példa adódott ugyanerre. Olyan obszkurus alakok kerültek be a Deák-pártba, akikről azelőtt vagy semmit sem lehetett hallani, vagy csak olyat, ami nemcsak jogaimet nem adott a törvényhozói hivatásra, hanem ezzel a legélesebb ellentétben állott. De nevezetes is volt ez a választás, mert akkor kerültek be a képviselőházba báró *Sennyey* Pál, és mint egészen ifjú ember, gróf *Apponyi* Albert. És báró *Sennyey*, habár nemcsak felfogására, hanem *véralakára* nézve is konzervatívnak vallotta magát és habár még a 67-iki kiegyezés idejéből tudvalevő volt nyílt antagonizmus gróf *Andrássy* Gyulával, — oly előkelő pozíciót foglalt el a Deák-párthoz, hogy szinte jecocessedési pontul kínálkozott. S mindezt a gróf *Lónyay* Menyhért iránti ellenszenv tevő, melyben az ugynevezett deákparti *söm* egyesült a balközéppel, mely bosszútul lihegett a választáson szenvedett megalázásokért, egyesült a *Sennyey*-árvanyalattal, mely ridegen utasított el minden szolidaritást *Lónyay*val s az ő személyes híveivel. S ez az ellenszenv mint összekapcsoló erő megmaradt még a *Lónyay* bukása után,

is, mert még azután is folytatta a *Lónyay*-kultusz, s fenyegetett minden kormányt az ugynevezett *vacsora-párt*. Így hát az elvek homogenitása felbomlott s helyét a heterogén elemek nyílt vagy titkos szolidaritása foglalta el. Nyílt és következetes elvi irányzatok helyett mindenütt csak árnyas és összeesküvés. S ezekben a különböző deákparti árvanyalok a balközéppel a legcifrabb vegyületekben szerepeltek. Miközben az államháztartás mérlege rohamosan romlott és mint ahogyan a *Sennyey* ajkáról ordve országos jelszavá lett, igazi *desiai állapotok* nyűgei alatt nyögött az egész közigazgatás. Beállott tehát inde et unde az állapotok tarthatatlanságának érzete. S ez az érzés földulta a balközép belelétét is.

Egy a vidékről fölkerült egyenes lelkű s nyílt szívű politikus, aminő akkoriban *Horánszky* Nándor is volt, ugy érezhette magát mindezek láttára, mint aki a jó *szándékok* útján indulván el, egyszerre csak a *Dante* poklának közepébe lép. Az első tapasztalat, ami elől sem mint politikus, sem mint pártember el nem zárkozhatott, azt kellett hogy sugja neki, hogy a balközépi politikusnak életére át van metszve. *Horánszky* nemcsak a viszonyokba tudott belátni, hanem az emberekbe is. Láttá, hogy nagy bajok vannak a közviszonyokban, — de az emberekben még nagyobbak. A kérdésre, mely eléje állott, épp ugy felelt már akkor is, mint ami az utolsó szava volt, amit orvosaihoz intézett: „indulni kell jobbra vagy balra.” De hát balra-e? Mikor az ország még a balközépi program keresztülvételére sem volt elég elszánt, sem elég erős? S mikor magukban a balközépi vezérekben sem lakott több erő nézve semmi

Szél Kálmán miniszterelnök maga is belátja hogy a jelenlegi állapot nem helyes. A jövőben mindenképpen oda fog hatni, hogy a tárgyalás a költségvetési vita során mentől gyorsabban menjen. Kautz Gyula csatlakozik azokhoz, amiket az elnök és a kormány-elnök kifejtett. És azt hiszi, hogy ha a mostani felszólalások a bizottság mai ülésének jegyzőkönyvébe talán bele nem kerülnek is, ha a bizottsági jelentésben helyet nem foglalnak is, szükséges és hasznos volt, hogy itt ezek a felszólalások elhangzottak. A bizottság ezzel áttért az új indemnyi tárgyalására, amelyet felszólalás és módosítás nélkül elagadott.

Kvótábizottság és delegáció. Az országgyűlés mindkét háza a jövő hét folyamán fogja a kvótábizottságot és a delegációt megválasztani.

A csengeri petíció. Kilenc szóval győzte le tavaly október 18-án a csengeri pótválasztáson Luby Béla függetlenségi jelölt Nagy Bélát a szabadelvűpárti hívét. A választást a kisebbik petícióval támada meg, ezt a petíciót visszavonták, de tizenöt napon belül Daróczy Sándor és kilenc társa új petíciót adott be, amelyet ma tárgyal Varró Béla elnöklésével a Kuria második választási tanácsa. Ragályi Lajos, a petícionáriók meghatalmazottja elejtette a kérvényben ismertetett relatív érvénytelenségi okokat s nemestől Szabó Albert választási elnök törvényességé miatt kérte a vizsgálat elrendelését s ebből kifolyólag a választás megsemmisítését. Elmondta, hogy a katonai kordon föllátásával az elnök a Luby-pártnak kedvezett s a kormánypárt emberei hasztalan kértek az elnöktől oltalmat és csendőri fedezetet, hogy a verkedéseiről hirbelet Csengeren bántatlanul keresztülvonhassanak. Így történt azután, hogy Csengeren a nép aprajánagya résztvett az alkotmányos küzdelemben s véresre verte a jámbor oláh választókat. Luby Géza, az egyik bizalmiférfi nyíltan izgatta a függetlenségiakat hogy szedjék szíjlel a választás helyiségét, ha bukni találnának s azután ő maga fogja rohamra vezetni a katonaság ellen a választókat. Az is megtörtént, hogy az elnöktől a jegyző helyettesítette, s mikor az elnök a választás eredményét kihirdette, örmében megölelte a győztes képviselőt és mint jó rokonhoz illik szívóbb gratulált neki. Kéri a vizsgálat elrendelését. *Erdélyi Illés* Király védőbeszédében a kérvény feltételei visszautasítását kérte, mert csak a választási elnök állítólagos visszaélésével foglalkozik. A Kuria az ítéletet holnap hirdeti ki.

Összeérhetetlenségi ügyek. A képviselőház állandó összeérhetetlenségi bizottsága április 30-án, délután 5 órakor ülést tart, melyben Lenk Adolf egy újabb ügyét tárgyalja, ugyanez a bizottság május 10-én Koller Tivadar és dr. Beck Marcell képviselők összeérhetetlenségi ügyét tárgyalja.

Május 1-én a Ház nyílt ülésében kisorsolják azt

hit? De ha balra nem, akkor hát jobbra! S mikor Ghyecz Kálmán, sok vajudás után, kilép a balközépből és megalakítja a „középpártot“ — Horánszky vele megy. S habár nem az elvek felüggesztésével, hanem minden fenntartás nélkül fogadta el Horánszky a közjogi alapot: de mégsem lépett be a Deák-pártba. Még akkor sem, mikor Ghyecz Kálmán pénzügyminiszter lett. Egy év múlva aztán Tisza Kálmán fuzionált. De ő nem minden fenntartás nélkül, mert elveit csak felüggesztette. S mielőtt ezt tevő, kész volt koalícióra lépni Lónyayval és Sennyeyvel. Ez lett volna az akkor ugynevezett „triumvirátus.“ — Tisza Kálmán tehát egyfelől nem ment annyira, mint Ghyecz és vele Horánszky is. De másfelől tovább ment. — Régi programját nem adta fel, csak felüggesztette, de azért mégis kormányra lépett. Mi következik ebből? — Az, hogy tehát mindazt, amit a régi programból megvalósítani lehet, — meg fogja valósítani. Vagy pedig visszamegy az ellenzékre. Ez esetben igazolva van, amit tett. S nemcsak államférfi, hanem erkölcsi magaslaton is áll. És lelkiismerete tiszta. Horánszky Nándor tehát csatlakozott a fuzióhoz.

How Horánszky Nándor mint balközépi képviselő hamar feltűnt s pártjában előkelő szerephez jutott, ez talán nem mond sokat. A balközép, Tisza Kálmán, Ghyecz Kálmán s még néhányat kivéve, jórészt tisztos középszerűségekből, vagy tehetséges dilettánsokból állt. Főkonfigurationsát a birtokos nemesség szolgáltatta, sok idealizmussal, de kevés gyakorlati tudással. Ezek közül Horánszky, aki erős jogász volt s univerzális olvasottságu, feltétlenül ki kellett válnia. S ezen felül Horánszkyt bár szerény, de teljesen rendezett anyagi viszonyok közt élő ember-

a zsűrít, amely Halász Zsigmond, május 2-án pedig azt amely Váradhelyi László ügyében fog ítélni. A Ház elnöke erről a zsűri tagjait a házszabályok értelmében értesítette.

Polónyi és a Kossuth-párt. A függetlenségi és 48-as párt a ziroi kerület jelölésére vonatkozólag a következők kommunikált adta ki:

A ziroi kerületre vonatkozó az a híresztelés, mintha Polónyi Géza mint a Kossuth-párt jelöltje már lelépett volna korai. A jelölés jogja határozottan a választókerületet illetően meg a Kossuth-párt *Leszkay Gyula* és *Bakó József* országgyűlési képviselőket megbizta, hogy a helyszínen a hangulatról személyesen győződjenek meg. Az említett képviselők csak péntek reggel érkeznek a kerületbe. Az a hír megjel a választóknak, hogy a párt tekintetbevéve azt, hogy a kiegyezési tárgyalások szövegére kerülése alkalmával Polónyi Géza nagy tehetségére az ország-nak nagy szüksége lesz, annál is inkább gondolt az ő jelölésére mert még az országos választások előtt Polónyi Géza bejelentette beépését a Kossuth-pártba, a nélkül azonban, hogy a pártkörbe beiratkozni szándékoznék. A párt természetesen első leadatának tekintette, mielőtt minden további lépést kockáztatna, tudomást szerezni arról, hogy Polónyi elvállalja-e a jelöléséget.

Választási mozgalmak. A Kuria megsemmisítvén *Dániel Tibor* deési mandátumát, tegnap este *Deács* mintegy 50 független érzelmi választó gyűlést tartott, amelyen elhatározták, hogy *Rády János* lépjen fel *Kossuth*-párti programmal. A szabadelvűpárt részéről *Sámuel Lászlár* jelöléséget emlegetik. — A függetlenségi és 48-as párt mai értekezletén foglalkozott a megürült kerületek dolgával is. A pártnak a *Pécs-várad* kerületben, amely tudvalevőleg *Egry Dezső* mandátumának megsemmisítése miatt vált gazdátlan, még nincs jelöltje. A kerületbe a párt *Nessi Pált* és *Pichler Győzöt*, a *szepsi* kerületbe, ahol holnap lesz a jelölés, *Szalay Lászlót* küldte ki.

A függetlenségi párt értekezlete. A függetlenségi- és 48-as párt *Kossuth Ferenc* elnöke alatt tartott mai értekezletén a honvédelmi tárgya költségvetését tárgyalta, melyet *Tóth János* nagy alaposággal és részletesen ismertett s ő is, valamint az utóbb felszólalt *Barabás Béla* és *Dakonyi Samu* elkeseredéssel szóltak arról az irányatról, mely a honvédséget úgy tekint, mint a közös hadsereg tartalékát, valamint arról a szellemről, mely a honvédség vezetésében uralkodik és mely semmit sem különböztik a közös hadsereg szellemétől. *Kossuth Ferenc* elnök felkérte a párt tagjait, hogy miután nagy ideje van már annak, hogy egy a honvédségről, mint a közös hadseregről a párt erős kritikát gyakoroljon és a párt álláspontját a szokottnál erősebben kidomborítsa. Felkérte a párt tagjait, hogy a vitában minél szamosabban vegyenek részt és követeljék a nemzeti sérelem orvoslását. A párt a költségvetést nem fogadja

nek tudták, — ami az akkori balközépen nagy ritkaság vala. Mindezek a tulajdonok Horánszky-nak a balközépen kívül is tekintélyt és rokonszenvet szereztek. Mint igazi vir integernek. Ami pedig modorát, humorát s kedélyét illeti, öröm volt vele egy társaságban lenni. Amilyen komoly volt a zöld asztalnál, olyan vig és tréfás a fehér asztal mellett. Egyike volt azoknak, akikkel Tisza Kálmán is összelepedett s egyetlen gesztú névnap sem mulhatott el Horánszky nélkül. Ezeknek a híres dáridóknak az a rendes fináléjuk, hogy reggelre, mikor a korhelyekest hozták, Tisza Kálmán a fejébe nyomtak egy rossz kalapot, a cigány elő állították s egyedül kellett járnia a verbunkost. Horánszky tehát szerette is Tisza Kálmánt, — aminthogy Tisza Kálmán is nemcsak sokat tartott Horánszkyra, hanem vonzódt is hozzá; és sokat tett arra, hogy Horánszkyt állandóan magához csatlakoztassa. S mikor a fuzió után a Horánszky pozíciója Szolnokon kétéssé vált, mert a szélsőbaloldal nagy erőre kapott, Tisza Kálmán *Kősegen*, Vasmegyében választotta meg Horánszkyt s már akkor igazságügyi államtitkárnak jelölte. Mindezeket tudni azért kell, hogy tisztán lássuk azokat a rugókat, melyek később a Horánszky elhatározásait Tisza Kálmán szemben érelették s vezették. Hogy tisztán lássuk, hogy ezekben a rugóknak nem volt semmi, ami személyes természetű. Sem családotti becsüvagy, sem sértett hiúság, sem semmiféle egyéb érdek, csak egyedül az önzetlenség, a meggyőződés, a köztelesség és a hazafias lelkiismeret. Ugyanazok a rugók, melyek miatt később, mikor Szilágyi Dezső és gróf Apponyi Albert közt törésre került a dolog, Szilágyitól is elhidegedett,

el és álláspontjának kifejtésével *Tóth János* bizta meg. Az elnök bejelentette, hogy *Ráth Endre* a pártkörbe belépve, *Nessi Pál* indítványára *Ráthnak* eddig tanusított buzgó titkári működéséért jegyzőkönyvi köszönetet szavazott és egyuttal elhatározta, hogy a kézdívásárhelyi függetlenségi polgárokhoz köszönetlevelet intéz.

A földéhség. *Balmaz-Ujvárosból* ma délelőtt nagy küldöttség tiszteit *Darányi Ignác* földművelésügyi miniszternél, kérve, hogy juttasson alkalmas módon *olcsó földéreltet Balmaz-Ujváros földművelő lakosságának.* A küldöttséghez, amelyet *Illyés Endre* esperes vezetett, csatlakoztak a hajdumegyei képviselők: *Rákosi Viktor, Bakonyi Samu* és *Benedek János* is. A miniszter szívesen látta a küldöttséget, készséggel kilátásba helyezte a kérelem támogatását s a kérelmezők nagy megnyugtatására jelezte azt is, hogy nemcsak a törvényjavaslat utján is elő fogja segíteni a parcellázás kérdését.

KÜLFÖLD.

A hármasszövetség és Tripolisz. A *Figaro* római tudósítója meginterwiewolta *Visconti-Venosta* volt olasz külügyminisztert, aki a hármasszövetségről és a tripoliszi kérdéssel nyilatkozott. A hármasszövetségről *Visconti-Venosta* a következőket mondta:

— A mikor én külügyminiszter voltam, úgy a hármasszövetség, valamint a kettős-szövetséget oly csoportosulásnak tekintettem, amelyek a két állam-csoport közös érdekeinek megvédelmézését tűzték ki főadatukul. Az európai békének ily hosszú időn keresztül való fenntartása azonban arról győződött meg, hogy a hármasszövetség céljai az érdek-képviseletnél messzebb mennek. A hármasszövetségi szerződés sem megátadás, sem kihívás esetében nem kötelezi a szerződéses hatalmakat szolidaritásra. *Olaszország* csak hálás lehet a hármasszövetség békés karakteréért, mert ez felel meg legjobban az ország érdekeinek.

A tripoliszi kérdéssel azt mondta *Visconti-Venosta*, hogy nem hiszi, hogy az olasz kormány expedíciót tervez az észak-afrikai partra, mert *Olaszország* ezzel nagy felelősséget vállalna magára s valószínűleg aktuálhossá tenné a keleti kérdés megoldását.

Egy londoni távirat szerint a *Daily Chronicle*-nak azt jelentik Rómából, hogy a hármasszövetséget még nem újították meg, amár Németország és Ausztria-Magyarország energikusan sürgetik a dolognak mielőbbi elintézését, de *Olaszország* addig nem akarja a szerződést aláírni, a mig kereskedelmi politikai tekintetben kielégítő biztosítást nem kap. Németország már megadta ezt a biztosítást, de *Ausztria-Magyarország* még hazózik. *Olaszország* a Franciaországot sújtó borklauzula megszüntetését

Pedig Szilágyi Dezsőhöz, kivel az ellenzéken teljesen azonosította magát, hosszú évekig sokkal mélyebben ragaszkodott Horánszky, mint Tisza Kálmánhoz. Sok évig Horánszky Szilágyinak nemcsak benső barátja s bizalmasa volt, hanem szatellese is. Ő volt, mióta Szilágyi a Józsefvárosi képviselte (1878-tól 1887-ig), a Szilágyi Dezső józsefvárosi helytartója. Hűségesen eljárt minden héten egyszer a Fehérlóba, ahol a józsefvárosi vezetőkkel és a független érzésű polgárság színe-javával együtt vacsorált s tartotta bennük a lelket. De még ez a benső baráti, sőt több, mert már majdnem szerelmi viszony is megszakadt, mikor Horánszky észrevette Szilágyi Dezső, hogy kezdő unni az ellenzéki harcot s a subjektív benyomások gyakran háttérbe szorítják nála — főként Apponyival szemben — az országos szempontokat és a higgadt mérlegeléseket. És ugyanezek a rugók voltak azok, melyek később Horánszkyt Apponyihoz csatolták, kivel szemben pedig, míg egészen meg nem ismerte, hideg és tartózkodó volt. Már első találkozásuk alkalmával is, midőn a katolikus alapok és alapítványok jogi természetének megvizsgálására kiküldött országgyűlési bizottságban együtt dolgoztak, egymással szemben álltak. Horánszky a Ghyecz Kálmán által írott jelentést írta alá; Apponyi pedig, egymaga, különvéleményt terjesztett a képviselőházhoz. És ugyanezek a rugók voltak azok, melyek végül Szél Kálmánhoz vezették Horánszkyt, akivel pedig a fuziót követő kiegyezési tárgyalások alatt szemben állott, de akit már 1878-tól kezdve, midőn Szél Kálmán a pénzügyministerségtől visszalépett, igen nagyra becsült.

Tisza Kálmántól való elszakadása Horánszky-

is követeli. Valószínű, hogy a szerződést az olasz föltételek elfogadásával még a nyár folyamán megkötik.

A hármasszövetség megújítása körül állítólag felmerült nehézségeket sokan kombinációba hozzák azzal a feltetéssel, hogy Olaszország a hármasszövetség másik két hatalmasságát a tripoliszi okkupációhoz való hozzájárulásra igyekezni bírni. Igaz, hogy az olasz lapok fáradhatatlanul iparkodnak a tripoliszi kérdést nemlétezőnek feltüntetni, de igaz az is, hogy az olasz arzenálisokban lázasan folyik a munka és hogy a porta, Tripolisz ura, rosszat sejt s legalább a forma kedvéért erősítgeti tripoliszi helyőrségeit. Egy konstantinápolyi távirat szerint Pombában és Tebrukban kikötőprefekturákat állítanak s helyőrségeket rendelnek oda. Két hajó már elindult Tripoliszba ujoncokkal és hadiszerekkel s még négy hajót utnak fog indítani a török kormány, hogy az olaszok készületlenül ne találják a török helyőrségeket, ha mégis eszükbe jutna Tripolisz okkupálása.

Törökország természetesen nem valjia be a világ előtt, hogy fél Olaszország tripoliszi terveitől. Sőt mi több, adja a kebelbarátot. A római török követ egy újságíró előtt kijelentette, hogy a szultán és Viktor Emánuel között a legbarátságosabb viszony van, s így alig hihető, hogy Olaszország minden nemzetközi jog ellenére rátenné Tripoliszra a kezét, annál kevésbé, mert hiszen most Olaszország és Franciaország között amugy is megegyezés van az afrikai érdekkörök illetőleg. Tuniszra és Egyiptomra vonatkozólag szintén nem kell beavatkozástól tartani.

A francia választások. Franciaországban ritkán folyt oly izgatott választási kampány, mint ezuttal. A kétszert jóval meghaladó jelöltnek, akik az 591 mandátumra pályáznak, több mint a fele új ember. Közülük van Labori, Dreyfus volt védője, aki Fontainebleauban lépett föl és bár hetek óta óriási agitációt fejt ki, valószínűleg kisebbségben marad. Ugyanez a sors vár egyik ellenjelöltjére, az antisémita Delahayera is, aki különben Chinonban Lassét miniszterpárti ellen is föllépett. Delahaye azért érdekes ember, mert ő volt az, aki annak idején leleplezte a Panama-csatorna-szédelgést. A bukottak közé fog tartozni a fiatal Robert de Flers, a Herkules munkái című betöltött operette egyik szerzője is. Ezen az érdemén kívül arról nevezetes, hogy Sardounak a veje. Mindez azonban nem fogja őt megmenteni attól, hogy szörnyű nagyot ne bukjak.

A sok katonajelölt közül Mercier tábornok után legérdekesebb ember Zéds tábornok, volt lyoni katonai kormányzó, aki nacionalista programmal lépett föl Montiersben és valószínűleg meg fogja bukni Empereurt, az eddigi miniszterpárti képviselőt.

Érdekes állapotok uralkodnak Dupuy földmívelésügyi miniszter családjában. Dupuy a kormány egyik legérdekesebb tagja. Ő volt az, aki kamaraelnök korában Vaillant bombamerénylete után meg se moccant a

helyén és mikor a bomba füstje eloszlott, a legnagyobb lelki nyugalommal szólalt meg:

— *Uraim! Az üstöt folytatjuk!* — Nemsokára ezután miniszterelnök lett, de kevés ideig élvezte ezt a dicsőséget.

Neki és Waldeck-Rousseau miniszterelnöknek nem kell magukat új választásnak alávetniük, mert szenátorok. Annál nagyobb részt vesznek a választásokban Dupuy családjának tagjai és igazán komikus, hogy éppen a hozzá legközelebb állóknak nem imponál Dupuy papa. Éia, Pierre Dupuy Blayeben fivére, Charles Dupuy Bergeracban és veje, Francois Arago Marmandeaban léptek föl — mind a hárman ellenzéki programmal.

Balkán-ügyek. A Daily Mail tudósítója fölkereste Nikita montenegrói fejedelmet, aki azt mondta, hogy az Albániában legutóbb lefolyt véres események *lokális jelentőségűek*. Azok a hírek, amelyek ezekről az eseményekről elterjedtek, tulzoltak. Az újságoknak az az állítása, hogy Montenegro a Balkán békéje ellen tör, nem mond igazat. En, így végezte a fejedelem, *nem akarok háborút, de sőt egyre azért imádkozom, óvjon meg az Isten véres események borzalmától.*

Hír szerint Dánev bolgár miniszterelnök Pétervárot a párisi bankok ott időző képviselőivel nagyjában megállapodott *egy százmillió frankos új kölcsönben* a dohánymonopólium alapul vétele nélkül. Az orosz birodalmi bank az új kölcsönből *tíz milliót* venne át. A szerződés, melynek föltételeit Dánev maga akarja Párisban tárgyalni, nemsokára a szobranje elé kerül.

Az egyik hír épp oly problematikus, mint a másik. Ha Nikita nem akar háborút, ugy ez azt jelenti, hogy titokban háború nélkül vágyik Nagy-Szerbia megalapítására, saját föltek személyével az élén. Hasonlóképpen fönttartással kell fogadni a bolgár 100 millió kölcsönről szóló hírt is. Ennyi pénz nincs Európában! — Bulgária számára.

A Panama-csatorna kiépítése. Óriási műszaki munkába fog az északamerikai unió: valóra váltja a Panama-csatorna tervét, amely kettészeli a hatalmas amerikai földrészt és megnyitja a hajózás számára az utat az Atlanti és Csendes óceán közt. Valamikor, nem is oly régen, az óvilág tőkepénzei és mérnökei próbálkoztak meg a földattal, legfőképp Franciaország égisze alatt, de nyomorúságos fiasoknál végződött a vállalkozás. Most az újjal veszi kezébe ezt a nagy ügyet. A nagy mű létesítése körül nagyban folytak az előmunkálatok. Washingtonban tegnap az *Egyesült-Államok és Kolumbia között szerződés jött létre*, amelynek értelmében a Panama-csatornát az Egyesült-Államok kiépíti. A szerződés értelmében Kolumbia megadja az eddigi koncesszionáriusnak, a Panama-csatorna-társaságnak az engedelmet, hogy jogát az Egyesült-Államokra átruházza, amiért hatmillió dollárt kap. Az új koncesszióval

együtt a csatorna egész mentében Közép-Amerikában hat mérföldnyi széles területet és két várost, Panamát és Kolont kapnak az Egyesült-Államok később meghatározandó összegért.

Lázongás Oroszországban. Pétervárról valóságos agrárforradalom híret hozza a táviró. E szerint Pultava kormányzósgában a *parasztok lázongása egyre terjed*. A parasztok mindent fölgyujtanak és elpusztítanak. A mecklenburgi herceg birtokán, Kurlovskán kívül még *hatvanhárom birtokot pusztítottak el*. A katonasággal nem szál-lanak szembe, de a katonaság elvonulása után folytatják a pusztítást. A parasztokat a munkások bujtogatják.

A szabadságról sovárgó finnek sem akarnak megnyugodni azok alatt a rabláncok alatt, amelyeket a cár rakott rájuk. Helsingforsból jelentik, *hogy ott lázadás tütt ki, Wyborgból az egész helyőrséget Helsingforsba rendelték a forrongás elnyomására*. Ezenfelül Pétervárról is utnak indítottak egy *20 waggonból álló katonai vonatot*, amelynek létegyeisége a finnországi hadsereg megerősítésére szolgál.

Dél-Afrika.

Budapest, április 24.

Nevezetes hír érkezett Fokvárosból: a bányakamara Bulawayóban Cecil Rhodes helyébe dr. Jameson választotta a *Chartered Company* vezérigazgatójává, más szóval: egész Dél-Afrika koronálatlan királyává. A kamara ezt a választást meg is kommentálta, mondván, hogy oly utódját kereste Rhodesnek, aki Rhodesia teljes bizalmát bírja.

Emlékeztetünk kell arra, hogy az új igazgató leghívebb munkatársa volt a nagy Cecilnek, s ő volt az, aki Rhodes és Chamberlain beleegyezésével betört a boer köztársaságokba, hogy meglegyven ezeket, rövidesen Nagy-Britannia koronájához csatolja ama földek mérhetetlen gyémántjait. Jamesonnál tehát afféle fia-Napoleonot kapott a *Chartered Company*, Rhodes, az igazi afrikai Napoleon után. Ez azt jelenti, hogy az angol könyörtelen imperializmus kipróbált őrszemet állított Dél-afrikába, s hogy a boerok szabadságára a legkéservesebb sors vár.

Egyebekben kevés nevezetes dolgot jelent a délafrikai táviró. Egy jelentés azt mondja, hogy *Schalk-Burger* elküldte *Kriugernek* a pretóriai béketárgyalásokra vonatkozó iratokat, amelyek a jövő hónapban érkeznek Európába. Egy másik jelentés szerint azok között a boerok között, akiket *Rochefort* ezredes 15-én a schweizerreneckei támasznál elfogott, van *Delarey*-nek egy testvére és *Koch* tábornoknak egy testvére is.

Az angolok hangulatát jellemzi, hogy a nagyobb lapok valóságos utópákat írnak arról a kérdéssel, hogy minő volna Dél-Afrika képe, ha

csak a pénzügyi és közgazdasági tanulmányainak élt. Megérezte, hogy ezeken fordul meg az ország jövője s hogy ezek a szakismeretek azok, melyekre leginkább van szükség az ellenzék kegyetlen szigorának. Megérezte, hogy amilyen könnyű ezeknek a szakismereteknek segélyével föltűnni az ellenzéken, — épp oly nehéz ellentálni azoknak a csábításoknak, melyeknek az ilyen pénzügyi kapacitás az ellenzéken, a kormány részéről ki van téve. Mert a kormány pártól főképp az ilyenekre vetik ki a horgot. Kell tehát lenni valakinek, akik ezek a csábítások meg ne rendítsenek. S Horánszky Nándor ez alatt a három év alatt a zerge-utcai kis ház csendes magányában alaposan megtanulta a budget technikáját, behatolt a budget legtitkosabb részleteibe, megtanulta a zárszámadásokat, az adó-ügyet és pedig nemcsak Magyarországra, hanem Ausztriára vonatkozólag is. Megtanulta a hitel-ügyet, a bank-ügyet; áttekintést szerzett a közgazdasági kérdések összes periferiáin; látta a kapcsolatokat a nemzeti termelés és a világországom törvényei között. Megvilágosodott előtte mindaz, ami e téren a kormányzati és a nemzeti feladatok terén találkozik. S annyira belemélyed tanulmányába, hogy akárhany kerület üresedett is meg e három év alatt s akárhanyat kínáltak is neki, egyet sem fogadott el. Egészen más ember akart lenni, ha újra a parlamentbe lép, mint az volt, aki onnan kiharadt.

Elhagyva Tiszát s kilépvén a szabadelvűpártból, Horánszky Nándornak az ellenzéken az egész kiegyezési harc alatt nem sok szerep jutott. Bármennyire kifejődött is benne négy évi képviselősége alatt a politikai érzék és a parlamenti gyakorlat, — de tulajdonképp csak jogászai készsége volt s a pénzügyi és közgazdasági kérdésekben nem volt erős. Az akkori független szabadelvűpárton a közgazdasági kérdésekben a vezérszerepet vitték Lukács Béla, Mudrony Soma, Ráth Károly, az iparos és Lichtenstein József, a kereskedő. Vezére pedig a pártban báró Simonyi Lajos volt, a volt földmívelési, ipar- és kereskedelmi miniszter s alvezére volt báró Bánhidyi Béla. — Horánszky Nándort tehát éles eszénél fogva inkább csak a pártkonferenciákon illette megfelelő szerep és befolyás, mint a parlamentben. S midőn a Sennyey-párt a Sennyey visszavonulása után feloszlott s a Szilágyi-féle oxidussal mind a három közjogi alapon álló árnyalat összefogott s felvette az „egyesült ellenzék” (gunynéven: „habarék-párt”) nevet: Horánszky még csak az 1878-iki képviselőválasztások vezetésében vett tevékeny részt (mert erre a nehéz és kényves feladatra már akkor is őt tartották a legaraválóbbnak), de azután, mivelhogy az 1878-iki választáson megbukott és nem nyerhetett képviselői mandátumot, három évre kizárult az aktív politikából s beállott csendes szemlélőnek.

Ez a csendesen eltöltött három év az, mely a Horánszky Nándor egyéniségének megadta a végleges alakot, mely az eszes és jellemerős politikusból kiváltotta az államférfi magasabb kvalitásokat. Ezt a három évet Horánszky Nándor a folytonos tanulásra használta fel és kizárólag

csak a pénzügyi és közgazdasági tanulmányainak élt. Megérezte, hogy ezeken fordul meg az ország jövője s hogy ezek a szakismeretek azok, melyekre leginkább van szükség az ellenzék kegyetlen szigorának. Megérezte, hogy amilyen könnyű ezeknek a szakismereteknek segélyével föltűnni az ellenzéken, — épp oly nehéz ellentálni azoknak a csábításoknak, melyeknek az ilyen pénzügyi kapacitás az ellenzéken, a kormány részéről ki van téve. Mert a kormány pártól főképp az ilyenekre vetik ki a horgot. Kell tehát lenni valakinek, akik ezek a csábítások meg ne rendítsenek. S Horánszky Nándor ez alatt a három év alatt a zerge-utcai kis ház csendes magányában alaposan megtanulta a budget technikáját, behatolt a budget legtitkosabb részleteibe, megtanulta a zárszámadásokat, az adó-ügyet és pedig nemcsak Magyarországra, hanem Ausztriára vonatkozólag is. Megtanulta a hitel-ügyet, a bank-ügyet; áttekintést szerzett a közgazdasági kérdések összes periferiáin; látta a kapcsolatokat a nemzeti termelés és a világországom törvényei között. Megvilágosodott előtte mindaz, ami e téren a kormányzati és a nemzeti feladatok terén találkozik. S annyira belemélyed tanulmányába, hogy akárhany kerület üresedett is meg e három év alatt s akárhanyat kínáltak is neki, egyet sem fogadott el. Egészen más ember akart lenni, ha újra a parlamentbe lép, mint az volt, aki onnan kiharadt.

a boerok most leraknak a fegyvert. Idézzük itt a *Times* effajta cikkét, amely a többi közt a következőket mondja:

A boerok a pretóriai tanácskozás folyamán meggyőződhetnek arról, hogy Nagybritannia politikájának irányelvei rendületlenül szilárdak. A boerok nem alkudoznak velünk, egyszerűen azért, mert nem kínálhatnak nekünk semmit, amit ne tudnánk elvenni. Bizonyára kívánjuk a békét, de mindenkéftelleg ragaszkodunk ahhoz, hogy ez a béke tartós és egészséges legyen. A helyett, hogy belenyugodnánk olyan rendelkezésbe, amely nélkülözi ezt a két feltételt, inkább készek vagyunk folytatni a háborút mindaddig, amíg az utolsó boer csapatot is le nem szorítjuk a barotérről. *Schalk-Burger* és társai Pretóriában remélhetőleg tisztába jöttek azzal, hogy nem jár hátránytalán a burgherek nagy többségére, ha a boerok megadják magukat. Mindösszesen a *Krúger* alatti garázdálkodott nemzeti klikk és a boer oligarchia vesztésénél el kívánják a helyzetét, amelyvel túlságosan visszaadt. Az igaz, hogy egyrészt a burgherek kénytelenek lesznek nélkülözni az önkormányzatot bizonyos ideig, amelynek hossza azonban egyes-nesen a boeroktól függ. Hanem másrészt rögtön olyan felvilágosodott közigazgatáshoz jutnak, amelyben eddigéig soha részük nem volt és amely sokkal becsületesebb lesz, mint az, amely az utóbbi években Pretóriában működött. Részrehajlatlan bíróságokat, jobb törvényeket és olyan közoktatást kapnak, amelyet gyermekeik már is megkedveltek a menekültek táborában. Az ország gazdasági élete jól fog virágozni és a vasúti hálózat kiépítése biztosítani fogja, hogy termékek könnyen piacra juthassanak. Pénz jön az országba a háború pusztításainak helyrehozására és a hadi foglyok haza fognak szállítani, mihelyest farnjak kézen lesznek beagadásukra. A győzők lelkétől távol fekszik a gyűlölködés érzése, vagy a bosszúállás vágya a legyőzött féllel szemben.

Igy gondolkozunk az angolok. Az európai boer-bizottság is bizik a békében, persze olyan békében, amely rájuk nézve előnyös volna. *Krúger* elnök több újságíróval, akik nála tudakozódtak, közölte, hogy ama hírek szerint, melyeket ő Dél-Afrikából kapott, a béke megkötés legkésőbb május végére várható. *Krúger* hozzátette, hogy ő a békekötés után visszatér Dél-Afrikába.

Dél-Afrikából Londonon át jelentik, hogy *Reits* és *Jacob*, akik *Májer* Lukácsot Silberminen-weltbe kísérték, ahol szombaton találkozott az ott álló boerokkal, tegnap visszatért Balmoralba és azonnal tovább utaztak Pietersburgba, hogy ott *Beiers* boer vezérrel találkozzanak.

Fokvárosból azt táviratozzák a *Kölnische Zeitung*nak, hogy ott hallani sem akarnak addig békekötésről, míg az angolok nem biztosítják az amnesztiát. A boerok biznak *Steyn*ban és *De Wet*-

ben, hogy e követeléseiket érvényesíteni fogják. Általános az a vélemény, hogy az alkudozások nem fognak békekötéssel végződni.

Az osztrák helyzet.

— A *Budapesti Napló* távirata. —

Bécs, április 24.

A képviselőház mai ülésén *Stein* és társai interpellációt nyújtottak be, amelyen elmondják, hogy Jägerndoriban *Adar* zsidó délygülművelőskereskedő csejédjét megsebesítették, amiben a lakosság *rituális gyilkosságot* sejt. Híre járt, hogy a cselédet álmában elkábitották s ebben az állapotban sebesítették meg.

A ház folytatta az egyesenes adók tételének tárgyalását. *Mayer* szava teszi a mezőgazdaság sanyarú helyzetét és sajnálja, hogy a *Magyarországgal való kiegyezésben nem voltak figyelemmel az osztrák mezőgazdaság érdekeire*. Azt kívánja, hogy a telekadót tarisák meg a nagybirtokosokra nézve, de túlbíljék el a kis- és középbirtokosokra nézve.

Walz az adóprás ellen és az alpesi tartományoknak a kereseti adók felosztásánál való mellőzése ellen panaszlik.

Bomba a galiciái parasztság nyomasztó inségét teszi szavá.

Wrabets a részvénytársaságok túlságos megadóztatása ellen fordul és határozati javaslatot nyújt be, amelyben azt kívánja, hogy a nyilvános társaságokat ne a fiskus szempontjából adóztassák meg, és iparososztály hathatósabb támogatását is kívánja.

Jarosch rosszalja a kormány közönyösségét a lakosság kívánásaival és panaszaival szemben és azt mondja, hogy a személyi jövedelmi adó nem tekinthető reformnak.

A ház aztán elfogadja az egyesenes adókról szóló fejezetet a beadott határozati javaslatokkal együtt és azután áttér a következő fejezetre, a közvetett adók tárgyalására.

Menger előadó azokról a nehézségekről beszél, amelyeket a *Magyarország és Ausztria között lévő érdekellentét* a vámszerződés megkötésénél okoz s utal az erre vonatkozó, rég elavult törvényekre, a melyeknek módosítására a kormánynak meg kell ragadnia a kezdeményezést. Elfogadásra ajánlja a költségtérítési bizottság erre vonatkozó határozati javaslatát. Az egyes közvetett adókra áttérve, szükségesnek tartja, hogy a szeszipar esetleg Poroszország példájára szesztermelési jutalmakkal támogatás. Azután behatóan foglalkozik a cukorkérdéssel és azt mondja, hogy a brüsszeli egyezmény kizárja ugyan a kivételi jutalmak engedélyezését, de nem behozatali prémiumok adását. A kormány nagy figyelmet fordít erre a fontos kérdésre, amely könnyen nagy kárt okozhat az osztrák iparnak. Óva inti a termelőket, hogy ne támaszszanak maguk között kisebb ellentéteket, mert a kérdés fontosságánál fogva csak a termelők egyetértése csökkentheti a kárt, sőt talán egészen el is hártíthatja.

Heinrich kifogásolja a kormány magatartását az iparral szemben, összehasonlítva a magyar kormánynak erre vonatkozó eljárásával.

A tárgyalás ílébészakítása után gróf *Welsersheimb* honvédelmi miniszter több interpellációra válaszolt, ezek közt *Klofac* interpellációjára, melyet egy tartalékos tiszt ügyében terjesztett elő, akit tiszti ragjától polgári foglalkozása miatt elmozdítottak. A miniszter erre azt válaszolja, hogy az illető a hadsereghez tartozik és ő annál kevésbé foglalkozhat ezzel a konkrét esettel, mert a tiszti rang viselésének feltételeit a törvény szerint kizárólag az uralkodó mint legfőbb hadur állapíthatja meg. Hangsúlyozni kell azonban, hogy az a kérdés, hogy mennyiben egyeztethető össze valamely foglalkozás a közszolgálat bizonyos hivatalának viselésével, magában véve nem becsület dolog és egyik osztályra vagy foglalkozásra nézve sincs abban semmi sértő, amennyiben minden kifogástalanul betöltött állásnak egyenlő tisztességét el kell ismerni a nélkül, hogy minden ilyen állás, néha még némely magas állás is, bizonyos hivatal viselésével megegyezzen. Egyetlen katonának sem szabad azonban, a legkisebb rang- vagy a legalsóbb néposztálybelinek sem a polgári életben tisztességtelen foglalkozást üznie.

— BUDAPESTI NAPLO. Április 30-án új előfizetés nyílik a *Budapesti Napló*ra. Kérjük azokat a tisztelt olvasóinkat, akiknek az előfizetése ezen a napon lejár, méltóztatassanak a megújításról idejekorán gondoskodni, hogy a lapot akadálytalanul küldhessük tovább.

HIREK.

A reprodukció.

Volt nekem München városában egy piktor barátom a többi között. Lengyel volt, a neve *Bujakievics*. Ezenkívül meg *Klagovszkinak*, *Varsoveckinek*, *Kamorovnak*, *Gordoniernek*. Müllernek s miután velem megismerkedett, különös szimpátiából a magyarok iránt, *Janosinak* is hívták. Ennek a sok névnek pedig az a története, hogy az én festőm, a máskülönben komoly művészember, néha en gros is dolgozott. Az otthoni pénzeknek az a természetük, hogy késnek, a mecenások is szórványosan jelentkeznek. Ilyenformán az én piktorom gyakran jött arra a kellemetlen tapasztalatra, hogy ebédre még van valamiske pénz, de vacsorára már nincs. Nem jött zavarba. Föltett a stafétája négy-öt darab deszkát, szivaros-skatula födelét meg effélett s a kéekkel hirtelen ráfestette valamennyire az eget, a zölddel a mezőt, valami barnás színből elkészült a fák kérge, valami szürkés-fehérről a meszelt házak oldala... Aztán embert, gyereket, lovat, tehenet dobált bele a képekbe csak úgy rajz nélkül, *fejből* s mire kiszivtunk egy pipa dohánnyt, megszáradtak valamennyire a művek. S fizetett a boltos a munkáért, mint a köles, amikor tudniillik rosszul fizet a köles. Egy mért négy-öt márkát kapott a művész. Keveset, de mindenesetre többet, mint amennyit megértek a képek. Azok tudniillik semmit se értek, éppen semmit, még annyit se, amennyi festőket rájuk mázolt a polylak. De a boltosnak is igaza volt azért a maga szempontjából. Akad vevője az ilyesminek is. Emberek, akik olecsón akarnak venni eredeti képet s embereket, akiknek fogalmuk sincs arról, hogy mi a kép. No hát kaphattak egy eredeti *Klagovszkit*, *Varsoveckit*, *Gordoniert* — egy és ugyanazon kézből.

Mikor én egynemely müncheni vacsoránknak ezt a humoros történetét elbeszéltem itthon és pedig művész-társaságban, fölvilágosítottak, hogy az én müncheni barátom nem áll egyedül a képesinálásnak ilyenén himes mezején. Böven akad olyan garasos piktor, aki modellt azóta se látott, hogy hátat fordított az iskolának és aki egy negyedikemeleti szobácska ablaka mögött éppen úgy találmra testi a dicső természetet, mint ahogy az én barátom cselekedte azt vicebél. S egyszerre négy-öt váznon, hogy ne kelljen sokat bajoskodni a pemzlikkel. Párisi, bécsi műkereskedők egész csomó fiatalembert foglalkoztatnak ilyenformán. És aztán mi lesz ezzel a tengernyi mázollással, amit így összehordanak?

Erre egy, minket nagyon is közlőrl érdeklő feleletet kaptam nemrégiben és pedig *Deésről*. S érdeklődve a kérdés iránt, egyik kolozsvári lapból is kivágtam néhány sort. Hát *Deésen* az történt, hogy egy idegen ur képiállítása számára elkérte és meg is kapta a vármegyeház dísztermét. Az idegen ur a meghívón, amelyet széküldözött, és amiben kiállítása megtekintésére invitálja meg az uraságokat, szerényen a *rendesnek* nevezi magát, egyszerűsmin a nagyérdemű publikum szives figyelmébe ajánlja azt, hogy minden kép díszes rámba van foglalva és jutányos áron eladó. És az ur: *vigé*. Utazó ügynöke a bécsi cégnek, amely gyárilag állítja elő a művészetet s csodálatosképpen egy kicsi, de intelligens város belemegy abba, hogy ezzel a művészettel traktálják. Sőt a nagyobb és még intelligensebb város is belemegy. A kolozsvári újság ugyanennek az urnak a kiállításáról ezt írja:

A Kőzponti Szálloda emeleti termében ma, vasárnapról kezdve egy érdekes és megtekintésre méltó képiállitás fog megnyílni. Eredeti olajfestésű képek lesznek ott kiállítva, számra nézve mintegy száz, amiket fiatal, jobbára magyar művészek festettek. A képiállitás teljesen díjtalanul tekinthető meg. A kiállított képek egytől-egyig eladók.

De mennyire eladók! Hiszen egyebet se akar a kiállítás, mind eladni és pedig szemet eladni. S ha Franciaországban meg Németországban akad publikum az ilyen vásárra, hát természetesen akad nálunk is s bár Magyarországon még fejletlen — hál' Istennek — az ilyes üzlet, segít rajtunk a bécsi boltos és a bécsi ügynök. Annyi land-schaftot hoz, amennyi tetszik. Csupa eredeti olajfestmény és nyolc-tíz forintért vesztegeti darabját — a kerettel együtt. S mivelhogy nálunk képet még csak tíz forint értékben is csak az intelligencia vásárol, elvonja az aravalló publikumot a tisztességes vásártól. Attól tudniillik, a miben a pénzéért értéket kap.

Természetesen nem arról a kiosi publikumról van szó, amely a Műcsarnokba vagy a Nemzeti Szalonba megy képet vásárolni. Olyan lugyvelláris nem akad minden zsebben, amely elbirja az ilyen nemes passziót. De hát mire csinálják a reprodukciót? Néha olyan tökéletes mását a művész-munkának, ami harmonikusabb, színesebb, tökéletesebb, mint az eredeti vázson. Miért jön az alkotó művésznek segítségére a másik művész, a reprodukáló, ha nem értjük meg, hogy mi kispenzü emberek csak így, a művészi reprodukció révén juthatunk hozzá ahhoz, hogy művészi munkán pihenjen meg a szemünk, ha a szobáink falára nézünk. Pihenjen és ne bosszankodjék... Hát hogyan lehet pénzt adni azért a mázolásért, ami ugy készül el, amint itt leírtam, amikor ugyanazért a pénzért tökéletes mását vehetem meg a mesterek munkáinak... Ha választ-hatok a Pityi Palkó és Munkácsy Mihály között, miért választom Pityi Palkót?... Az, hogy Pityi ur a saját kezével maszalt a vázson, csak nem szól mellette, amikor a másik képen elsőnek a hatalmas, teremő erejű művész dolgozott s utána egy sora a többi művészeknek, akinek az volt a feladata, hogy a reprodukció olyan hűségese mása legyen az eredetinek, mintha csak a piktor lehette volna rá az ideáját a papirosra.

Az egészen szegény ember kenyeret vesz a pénzeszköjével és nem képet. A nem egészen szegény ember pedig ne csapassa be magát az ilyes, tisztán a tájékoztatásra számító üzérkedéssel, amelynek ime, itt-ott rendelkezésre áll még a megvehés diszterme is. A mi képtünk, kis pénzű urtársaim, a reprodukció. Abban művészeket kapunk. Eredeti képet, amit mi meg tudunk fizetni, csak ugy lehet festeni, mint az én Bukjievics barátom. Hanem aztán tetszett volna csak látni, hogy mulatott ő azon a kunstmaleion. Ugyan kikacsagta azokat, akik pénzt adtak az olyan képekért, amiből ő ötöt mázolt össze egyszerre. S igaza volt neki.

(Th.)

Budapest, április 24.

— **Személyi hírek.** Gróf Csáky Károly váci püspök ma székelyföldi Budapestre érkezett. — Dr. *Belopolszky* Kálmán tábori püspök ma délben Bósz-niából — ahol szemlélt tartott — Budapestre érkezett.

— **Sziám trónörökösé Budapest.** Érdekes vendége tesz a jövő héten Budapestnek. Sziám trónörökösé, *Vaca Varjiravud* herceg *Prja* sziámi ezredessel és *Luang* kapitánnyal lerándul Bécsből Budapestre. A sziámi trónörökös kedden délután három órákor indul Bécsből Budapestre különvonaton. Bécsben nagyon megízelteli a katonaság *Vaca Varjiravud* herceget, akinek a tiszteletére diszessze is lesz. Míg ugyanis a trónörökös Bécsben tartózkodik, szigorú parancs szerint minden katonának csak diszruhában szabad mutatkozni az utcán. Budapestről a sziámi trónörökös Madridba megy, hogy a spanyol király trónralépésén jelen legyen.

— **Buza-szentelés.** Holnap, pénteken van Szent Márk evangélista névünnepe. A katolikus egyház ezen a napon tartja meg legszebb ünnepeinek egyikét, a buza-szentelést. A belvárosi főplébánia-templom kivül több kerületi plébánia-templomban megtartják az ünnepet. A szertartás után a hívek körmenetben vesznek részt.

— **Császa éretek nevenapja.** Császa György kalocsa éretek ma ünnepele nevenapját egész csöndben a budavári lakásán. Az éretek az alkalommal sokan keresték fel az egyház és közéletünk kitün-

ségei közül. A központi papuevelő-intézet előjárósága nevében *Kriszán* Mihály pápai kamarás, kormányzó üdvözölte. Táviratban üdvözölték a főpapot a püspöki kar, a kalocsa káptalan stb.

— **Mascagni a királynál.** A király — mint Bécsből jelentik — ma délelőt kihallgatásán fogadta *Mascagnit*, a híres olasz zeneköltőt. Pietro Mascagnit ugyanis ő felsége tavaly, a Verdi rekviem bécsi előadása alkalmával a Ferenc József-renddel tüntette ki s ezt a kitüntetést köszönte meg ma a királynak az olasz mester. Amikor Mascagni belekezdett köszönő beszédjébe, a király olaszul vágott a szavaiba:

— Nagyon örülök, hogy megismerhetem.

Mascagni meghatóttan mondott köszönetet, mire a király így szól:

— Örülök, hogy alkalmam volt önt kitüntetni, mert megérdemelte. Különb, hogy tetszik önnek Bécs városa?

— Tíz éve ismerem, felség, szölt Mascagni s mindig örülök, ha idejöhetek.

— Ön kitünő olasz énekes-társaságot állított össze. El vállalkozásán kívül dolgozik még valamit?

— Uj operát komponálok, felség, egyébiránt mindig dolgozom.

— Ön már sok szép művet írt s remélem, hogy az operai repertoárt még több művel fogja gazdagítani. Hol lakik állandóan?

— Pezaróban, ahol a konzervatóriumot igazgatom, de Rómában is van lakásom, hogy az ország centrumával állandó összeköttetésem legyen.

A király végül ily szavakkal bocsátotta el Mascagnit:

— Nagyon örülök, hogy önt láthattam.

Bécsben ma este *Mascagni* az olasz diákok javára előadást tartott Verdőről. Az előelő közönség ovációt rendezett Mascagninak. Az előadás nagy összegt juttatott a játékony célra.

— **A császár és a szpiritusz.** Vilmos császár ismét beavatkozott az apró emberek életébe, ezuttal a praktikus gazda zubbonyában. Es bármennyire rossz szemmel nézik is a doktrinér politikusok az ilyen beavatkozást, ezuttal dicsőretil tetézik a császárt. Egy kis agrárius álom szállta meg, gondoskodni kívánt arról a temérdek mezőgazdáról, akik nagyon okoszerüen mivelik földjüket, fel is dolgozzák szerény eszközeikkel nyers-termékeiket bizonyos fokig, de aztán nem tudván tudni rajta, szorult helyzetbe jutnak. A legtöbb-nemet megmozdassa egyuttal szeszifő is, ami bele-vág az okserü gabonatermelés és állattenyésztés köreibé. Szpiritusz van bőven, de nincs elég fogyasztó. A császár ösmervén ezt a helyzetet, egy hirtelen gondolatlan rengeteg szeszifogásztokat taposott ki a földről. Az ajánlja ugyanis a különböző gőzhajóvállalatoknak és nagy gyáraknak, hogy kazánjaikat közzén helyett ezuttal szpiritusz fűtsék. Valóságos Kolumbus tojása — ha nem cáfol rá a technika. Hogy kipróbálja az ötletet, a császár maga mellé vette *Grass* szeszgyárost és *Pullitz-Gantz* vegyészét a fűtött szpirituszszal. A kísérlet sikerült az Eszékarnét Lloyd és a Hamburgi Csomagszállító Hajózársaság már kö-télnek is állott, megígérvén, hogy kikötő-bárkát ezuttal szpirituszszal fogja fűteni. A Krupp-cég is szives beleegyezését adta, hogy a meppenii löv-téren szpiritusz-motorokat fog használni. Ha a kísérlet beválik, nemcsak a mezőgazdáknak szerez busás jövedelmet a császári ötlet, hanem haj-lékony szavazatokat *Bülow*nak is, akinek politikáját egy kissé sanda szemmel kezdik nézni az agráriusok.

— **Jókai Mór üdvözlése.** Jókai Mór a debreceni Csokonai-kör a következő levélben üdvözölte:

Méltóságos Jókai Mór urnak Budapeston. A Csokonai Kör, Debrecennek e még ityu életü, de nagy nevet viselő irodalmi társasága, a nagy írók és költők iránti örök tiszteletü áthatva mély hódolattal üdvözli Jókai Mór, a korsorus írók és költök, a nagyok nagyját, és egyuttal kifejezi azon meggyöz-dését, hogy méltatlan támadás, kisleklü ócsárlás, rosszszemü ráfogás, ha bármilyen magas helyről hangoztatják is mindezt irodalmilag éretlen emberek, nem oszki-entheti hanem csak tokozhatja a magyar nemzetnek Jókai irói munkásságáért tartozó lelkes bámuatiát, nem homályosíthatja, hanem csak ragyog-bóbbá teheti Jókai lángelmőének világszeret szét-szört lényét. A Jókai-név meghurcolását ismételen sajnálva, méltóságos iránt érzelt hódoló tiszteletük kifejezését megújnta, maradunk a Csokonai Kör nevében, Debreczenben 1902. április 22. Hazafias üdvözlettel *Gerezi* Kálmán elnök, *Kardos* Albert titkár.

— **A Nemzeti Múzeum jubileuma.** A magyar Nemzeti Múzeum száz éves jubileuma a kalmából az igazgatóság emlékezmeket illelte doborműveket vezet, amelyeknek mintáit holnap tekintni meg az országos képzőművészeti tanács. Az aranyérmekből egy-egy példányt 101ajánlanak a királynak, a muzeum-alapítók utódainak: *József* főhercegnek és a *Széchenyi* grófi családnak. A doborművek pályanyertes mintáit *Beck* Ö. Fülöp szobrász tervezte.

— **A székelység nagy nyomorúsága.** Rettenetes hírek azok, amelyeket a Székelyföldről kapunk. Iszonyu nyomor vette be magát abba a darab földre, amelyet a nemzetiségek lakta vidékek közepette igazán a miénknek mondatunk. A székelység, Gábor Áron népe éhezik. Csik-megye aispánja sürgős fölterjesztést küldött a belügyminiszteriumba, hogy csináljanak valamit de gyorsan, mert a nép már nem is küzd a nyomorral, hanem menhetetlenül áldozatul esik neki. A miniszterelnök egytetérte Darányi Ignácok, a földmivelségi miniszterrel, azonnali intézkedett, hogy a szűkölködők között ingyen burgonyát osszszanak szét. S hogy a segítség ne maradjon csak a burgonyánál, az *ingyemből*, amit nem igen vesz be ennek az önzéretes népek a gyomra, mihamarabb megkezdik a köztak kiépítését. Ebben a munkában kenyérhez jut egy nagy esomó munkáskezü ember s általuk sok éhező család. Ma még csak szűkös adataink vannak arra nézve, hogy micsoda nyomorúság lehet odalenn, de ezek az adatok szörnyen sokat mondanak. Némely községben be kellett szüntetni a tanítást. A gyermekek képtelenek eljárni az iskolába, mert az éhség elgyöngítette őket. Elszorult az ember szive az ilyen híradásra. Hiliben, Háromszékvarmegye egyik falujában, egy délelött hat gyermek ájult el az iskolában. A mikor földörzsölték őket s egy kanányi pálinkával életet adtak beléjük, kisült, hogy másfél nap óta nem ettek. A Gyergyó-Szent-Miklós felé vezető uton egy hetvenkét esztendő agg esett össze az éhség miatt. Ez a szerencsétlen hetek óta gyökereket rácsált s amikor már nem bírta tovább az éhséget, a leányához indult el, hogy annál talán majd akad egy darab kenyér. S ebben a rettenetes világban vigan folyik az emberkeskedés. Viszik a leányokat Romániába s másfél s ilyen állapotok között nem is lehet esodálkozni azon, ha a darab kenyérért áruba kerül a becsület is. — Hirtelen, meglep-tésszámba jön nekünk ennek a szomorú állapot-nak a híre — s még ebben is fölfedezük azt, hogy a székelylél van dolgunk. Ez a nép nem aicsonyítja le magát a panaszkodással s ha ki-jutott a földjükről a nyomorúságuk híre, akkor nagy baj lehet odát a Királyhágon túl. A szé-kely harangot nem verik félre, ha maguk is el tudnak bánni a veszedelemmel. De már ugy lát-szik, nem képesek megküdeni vele. Segíteni kell rajtuk valahogyan. Ok a mi erősségünk odát.

— **Vilma királynő és népe.** A kis királynő beteg és épp ugy, mint ahogy annak idején az esküvő előtt a holland nép szive tele volt örömmel és szeret-teljes reménységgel Vilma királynő boldogságáért, most remegő lélekkel sajnálja minden holland a beteg királynőt. Az egész országban, de főként Amster-damban az élet külső képe is megváltozott azóta, hogy Vilma királynő beteg. Mindenütt izgatottság, Amsterdamban türelmetlenül lesik azokat a tudósítá-sokat, amelyeket a szerkesztőségek örökintek adnak ki. Kávéházakban forgalom erősen megnövekedett, s a késő éjélli órákig csak azért maradnak fenn sokan, hogy hátha azzal a hírrel térhetnek nyugvóra, hogy a királynő jobban van. A napokban megindító jelenet volt a királyi kastély közelében. A park rácsa előtt egész sereg bus asszony és leány letérdelt és imádkozott a királynő felgyógyulásáért. A járókelők levették a kalapjukat, sokan pedig a nők mellé tér-deltek a buzgón tohászkodtak. A templomokban na-ponként háromszor is tartanak istentiszteletet a király-nőért s ilyenkor a zsuóltság meglelnek a templomok szegényekkel, gazdaggal. A környékről beérkező pa-rasztság első kérdése a királynő állapotára vonatko-zik és siet, hogy megvegye a beteg arokpét, amely-lyel a rikkancsok és kereskedők jó üzletet csinálnak. Emléktárgyakat és mindenféle apróságokat is árulnak a királynő arokpével s aig van ember, aki ne venne közülök. A holland nép imádkozik áhitattal kedves királynője felgyógyulásáért, de veszedelemre azért nem gondol, egy pillanatra sem hisz abban az es-hetőségben, hogy a gondviselés ne örizné meg Vilma királynőt. — Egy ma érkezett hágai távirat jelenti, hogy Vilma királynő állapotában örvendetes javulás állott be s ma már túl van a veszedelmen. Ezuttal említjük meg azt is, hogy királyunk kérésére *Henrik* herceg naponként reggel és este távirati jelentést küld Bécsbe Vilma királynő állapotáról.

— **A testőrség új kapitánya.** A hivatalos lap mai számban közli galanthai *Esterházy* Alajos herceg altábornagynak a magyar testőrség kapitányává való kinevezését. A király egyuttal a ma megjelent kézirát szerint a valóságos belső titkos tanácsosi méltóságot is adományozta az új testőrkapitánynak. Galanthai *Esterházy* Alajos György Rudolf herceg. néhai Miklós hercegnék és nejének. szül. Villiers Sára jerseyi gróf-nék a második gyermeke, 1844. március 9-én szü-letett Bécsben. Katonai pályára lépett s a gróf Radetz-kyról nevezett 5. huszárezredben szolgált. Mint alez-redest londoni nagykövetségünkbe neveztek ki ka-tonai attasénak, ilyen minőségben lépett elő ezredessé, vezérőrnagygyá, majd altábornagygyá. Császári és királyi kamarás, a Szent-Isván-rend. Lipót-rend s több más érdemrend tulajdonosa; agglégény.

— **Galgóczy altábornagy a lengyel nyelv ellen.** Egy lengbergi lap közli, hogy *Galgóczy* przemysli hadtestparancsnok átírta a lengbergi törvényszékhez és kérte annak az ítéletnek a szövegét, amelylyel Reger munkásvezért felmentették. A törvényszék el is küldte az ítéletet, amely lengyel nyelven volt írva. A hadtestparancsnok erre átírta a törvényszékhez, hogy németnyelvű ítéletet küldjenek, mert a hadsereg szolgálói nyelve a német. A büntetőbírószék ítéletének nem teljesítette *Galgóczy* kívánságát s azzal okolta meg ezt, hogy a kérdéses perben a tárgyalás a törvényszék előtt lengyelül folyt.

— **Az orvostanár szerelme.** A kórház a szenvedések helye, de az oly sokat megváltott élet a szenvedések talajából is fakaszt boldogságot. A kórházban fájdalomak és sóhajok élnek, de a gyógyulás nyomán a beteg szobából való távozással mennyi reménység és öröm kél újból szárnyra. De ez megszokott és többnyire bekövetkező eredmény, a napi krónika azonban sok esetet jegyez már föl, amikor éppen a kórházban történtek életre szóló boldog találkozások. *Bécsből* kapunk hírt ilyen újabb érdekes esetről. A klinikán szenvedett sokáig egy beteg leány, *Stimmer Róza*. Dr. *Weinlechner* udvari tanácsos, egyetemi tanár ott látta és ismerte meg és ott is szeretett belé. A leány felgyógyult, s mint vélekedett a betegsége után szerelméről, azt egy kis hír világitja meg, amely arról szól, hogy dr. *Weinlechner* orvostanár tegnapelőtt óltárhoz vezette *Stimmer Rózát*. A véglegesen hetvenkét éves, a menyasszony harminckét éves.

— **A leleményes koldus.** Olvastuk ezt a kis apróságot: Keresztély dán királynak az a szokása, hogy korán reggel sétára indul Valdemár hercegnek a kíséretében. Ha pedig maga megy, akkor kedvence kutyáját is magával viszi. A napokban egy züllött külsejű koldus tartott feléje. A király nagyon kegyes a koldusokkal és szegény emberekkel szemben. A koldus levett kalappal közeledett feléje.

— No mi ujság? — kérdezte tőle a király.

— Szeretném felséged arcképét emlékkül.

— Szívesen, csak hogy fotográfiámat nem szoktam a zsebben hordani.

— Boosánat, felség, — mondá ravasz hunyorgással a koldus, — ha felséged jól utánanézt a zsebében, találni fog.

A király kétkoronást adott a koldusnak, akinek nevét nyomban följegyezték a rendőrök.

— **Korániszky emlékezete.** *Korániszky* Nándor, az elhunyt kereskedelemügyi miniszter lelkiúdvéért e hó 23-án délelőtt 10 órakor a *iptó-szent-miklósi* római katolikus templomban főszentistenizetelt volt, amelyen *Szmecsnányi* Arisztid góspán vezetésével résztvett az egész megyei tisztikar az összes állami hivatalok és intézetek személyezete.

— **Adomány az Ujságíró-Egyesületnek.** Az első magyar csavargár részvételársaság száz koronát adományozott a budapesti Ujságírók-Egyesületének segítő alapjának.

— **Püspöki otadományozás.** A hivatalos lap mai száma közli, hogy a király a kultuszminiszter előterjesztésére dr. *Várady* Lipót Árpád apátkanonok, kultuszminiszteri osztálytanácsosnak a *szebenki püspöki* címet díjmentesen adományozta.

— **Markó András és a tanítója.** Páztőn az ismétlődő iskolában egy *Markó András* nevű gyerek meg akarta ölni a tanítóját. Nemrégiben történt egy hasonló eset és pedig egy inasiskolában. A tanító — *Szieber* Sándor a neve — valamiért összeszedta a már kamaszkorba tölcseperedett fut, mire az kivette a kését s be edötte a tanító mellébe. *Szieber*, bár kissé későn, észrevette, hogy vigyáznia kell s megragadta a fiu kezét. Ez a szerencsése, mert különben feltétlenül halálos lett volna a szúrás. Így is hetek telnek bele a gyógygyógyulásába, ha ugyan tiszta volt a kés. Ha nem akkor ta án az életével fizeti meg a tanító azt a merészséget, hogy kilógásolni való talált a *Markó András* irkájában vagy talán a magaviseletében.

— **Cherubini unokája.** *Párisból* jelentik, hogy a marseillei városi kórházban egy 58 esztendő csavargó halt meg tegnap, aki az éhségtől eszméletlenül esett össze az utcán. A ná a talált iratokból kitűnt, hogy az illető *Cherubin*nak, a híres zeneszerzőnek unokája volt.

— **Az arvaszék ügykezelése.** *Kaposvárról* táviratozzák: Dr. *Bosnyák* Zoltán belügyminiszteri osztálytanácsos a belügyminiszter megbízásából *Kaposvárt* az arvaszék ügykezelését vizsgálja, hogy adatokat gyűjtson az árvagyakon tükár elleni biztosítás és a községi gyámügyi közigazgatás című munkákhöz.

— **Az angol kormány lóvásárlása.** *Szegedről* táviratozzák: Egy al-öldi kereskedőeg Szegeden ma megnyitott egy központi üzletet, hogy az angol kormányknak 12.800 lovat vásároljon.

— **Nyomdafesték és ujságpapír.** Hogy minő felvilágosító hatalma van még a cenzura ellenére is a sajtónak, arról fényes bizonyítványt állított ki *II. Abdül Hamid* török császár 5 felsége a legújabb rendeletével. Régóta aggódo szemmel nézi, mint terjejenek eirodalmában az átkosmodern eszmék, mint szaporodnak úrgemőrdra az új-törökök, az önkény halálos ellenségei. Hiába fogták el a főkolumposokat, hiába zsúrták hulláik napokon át a Boszporusz langyos vizében: az új-török fajt nem sikerült kipusztítani. Szép szó, erőszak — semmi sem használt. Mi kapcsolja ezeket az embereket olyan szívosan a veszedelmes reformeszmékhez? Vasmely bölcs basa megfejtette a rébuszt: minden nyavalyának a gonosz ujságpapíros és a nyomdafesték az oka. A basa ezért kapott egy kövér vilajetet, de az ujságok megjárták. Nem a cenzura szigorodott meg: ezt mindig ki tudják játszani az élelmes zsurnaliszták. Nem a lapok megjelenését tiltották meg: titokban terjesztették volna a mélyet. Hanem elvették az ujság megjelenhetőségének főfeltételét: megtiltották az ujságok kiszédéséhez szükséges ólomtételt, nyomdafesték és papíros bevitelét. Tessék most már betű, festék, papíros nélkül ujságot csinálni, reformálni! Hónapok óta visszatartják a török vámbívalatok ezeket a veszedelmes áruikket s a szegény török ujságok most nem jelenhetnek meg, hacsak miniszteriál-papírosra nem körmölik egyenkint az összes példányokat. A kérdésnek ilyen megoldása keletiesen egyszerű, de a szultán nem sokáig fog remekében gyönyörködhetni. Az eset ugyanis nemcsak a szultán birodalmára hat ki, hanem néhány európai iparállamra is, amelyek eddig a szerződéses vámtételek mellett rengeteg ólomot, papíros és nyomdafestéket líferralak török megrendelőiknek. A szultán tilalma beleütközik ezekben a vámszerződésbe s ezért nem sokára azt fogjuk olvasni a táviratok közt, hogy a Konstantinápolyban akkreditált követek erőlyen hangon tartott jegyzékét nyújtották át 6 padisáhágának a nyomdafesték-, ólom- és papíros-ügyben. Azzal aztán ismét megindul a szegény török sajtó környékáló kereké a legközelebbi titálomig.

— **Kivándorlók nyomorúsága.** A bécsi nyugoti vasutállomásra ma este hetven magyar földmives érkezett *Linz*ből. A csapat, amely pénz és eledel nélkül jutott Bécsbe egy *Peska* nevű lelketlen kivándorlási ügynöknek lett az áldozata. *Peska* ugyanis mindenféle ígéretekkel *Majna-Frankfurtig* csábította a kivándorlókat, ott pedig cserben hagyta őket, de előbb megszarolta a kivándorlókat. A legnagyobb nyomorúságban jutottak az osztrák határig, a honnan az osztrák hatóságok Bécsbe vitték a szegény magyar földmivéseket.

— **Szerb diákok Budapesten.** A szerb királyi állami kereskedelmi akadémia ötvenkét növendéke, közöttük hat hölgy is ma délelőn Budapestre érkeztek *Borislaw Tudorovits* igazgató vezetésével. A keleti pályaudvaron a diákokat dr. *Jovanovits* J. alkonzul, *Schwartz* Benő dragomán a főkonzuluszus részéről és *Kosztis* M. a szerb kereskedelmi ügynökség és muzeum igazgatója fogadták.

— **A kassai diákkongresszus.** A kassai jogakadémia ifjúságának küldöttsége tisztelget ma délelőtt gróf *Apponyi* Albert képviselőházi elnöknel, hogy őt a kassai országos diákkongresszus egyik fővédnökéül fő kérje. A küldöttségnek, amelyet *Iványi* Béla jogászelnök vezetett, gróf *Apponyi* Albert kijelentette, hogy a fővédnökséget elfogadja. A kongresszus másik két védője *Buivics* Zsigmond kassai püspök és *Péchy* Zsigmond abaujmegyei főispán les.

— **A Műegyetemi Kör** ma este 6 órakor tartotta VII. népszéru műszaki előadását melynek tárgya a drótnéküli táviró volt. *Herzog* Zsigmond gépészmérnök-hallgató a drótnéküli táviró történetét vázolta és *Marconi*, *Schäer* Béla és *Glaty* összehálításait ismerteti.

— **Öngyilkos táblai bíró.** *Sátoralja-Ujhelyről* jelentik, hogy ott ma reggel öngyilkosságot követett el *Hlavathy* József, volt u helyi főügyész-helyettes, akit nemrégiben táblai bírói ranggal a szabaddai törvényszékhez neveztek ki. Lakásán ölte meg magát egy revolverhívással. Egy feleségéhez címzett levelet és hat gondosan fogalmazott táviratot találtak, melyekben felesége nevében rokonaival és a szabaddai törvényszék elnökével tudatja az öngyilkosságát.

— **Egy vasuti konduktor jubileuma.** *Szegedről* jelentik, hogy az ottani vasutasok e hó 26-án diszes ünnepséggel fogják kitüntetni a vasuti albiztu kar egyik dérek tagját: *Baicz* Vendel kaunzt, aki most tölti be szolgálatának huszonötödik évét. A jubileumi ünnepségben résztvesz az egész vasuti tisztikar, tanuléit annak az osztaltn elismerésnek melylyel az ünnepeit férfu iránt nemcsak a szorosabb értelem: en veti karátsái, hanem legelbbvalói is viseltetve. *Baicz* Vendel a szegedi vasuti kör alelnöke és tulajdonosa a szerb királyi koronás arany éremkeresztnek.

— **A soproni takarékpénztár ostroma.** *Sopronból* táviratozzák: A takarékpénztár likvidáló-helyiségét ma is ellepték a pénzeiket félővő vagy földmőlő betevők, de az igazgatóság tegnap közzétett nyilatkozatának megnyugtató hatása már észrevehető. A takarékpénztárnak a bankbukásból folyó vesztesége 188.375 korona, melyet a februári közgyűlés teljesen leirt.

— **Betörés az aranybányába.** *Dévárról* táviratozzák: Az észjaka báró *Bornemissza* Tivadarnak a hunyadmegyei *H-Bossánban* levő aranybányája pénztárába ismeretlen tettesek betörtek és onnan öt zsák aranyércet elloptak. A tolvajok a magas kőfallon átmásztak, feltörték az irodajutót és az irodában lévő, lakatokkal lezárt vasládát, amelyben az aranyércet tartották. Az éjjeli őrt ott volt, de állítása szerint nem vette észre a betörést. A csendőrség már nyomában van a tetteseknek és remélhető, hogy ezek kézrekerítésével a nagyrétűk aranyere is megkező.

— **Megkerült márkínő.** Január első felében — mint megirtuk — eltűnt *Budapestről* *Toillard de Beynac* Mária márkínő, aki francia órák adásával foglalkozott a magyar fővárosban. A Szentkirályi-utca 49. számú házban lakott *Borbély* Károlynénál, ahol eltűnésekor minden ruháját hátrahagyta. Annak idején az a gyano merült föl, hogy a márkínő Franciaországba utazott, hogy *Napoleon Viktor* herceg érdekében agitáljon s hogy ott jogsága került. Ezt a gyantú elosztója most a nápolyi rendőrség távirata, amelyben arról értesíti a budapesti főkapitányságot, hogy *Beynac márkínő* Nápolyban él. Különbben *Toillard* de *Beynac* márkínő maga is életelt adott magáról. Ma ugyanis levél érkezett tőle egy budapesti ismerőséhez *Nápolyból*. A levélben elmondja a márkínő, hogy *Budapestről* januárban egyenest *Párisba* utazott, ahol egy zárdában elvonulva él. Pár héttel ezelőtt elhagyta a zárdát és egy nagybátyjával hosszabb utra indult *Olaszországba*. Járt már *Rómában*, *Nápolyban*, ahol nagyon jól érzi magát. Most beutazza egész *Olaszországot* s hogy azután mit fog cselekedni, arról nem nyilatkozik, valamint arról sem, hogy miért hagyta el olyan hirtelen és minden bucsusoz nélkül *Budapestet*.

— **Elhaláozás.** *Szalai* Sándort, dr. *Szalai* Emil ügyvéd édesa gyát ma délelőtt temették el. A köztestületben állott férfit temetésén nagyszámu közönség volt jelen, főleg az ügyvédi és a hírlapírói kar volt a temetésen szép számban képviselve.

Idősb *Lipsey* József Divény-Orosziban 82 éves korában meghalt. Nagyszámu rokonság, közte fia, *Lipsey* József, az országos magyar iparművészeti muzeum tükára gyászolja az elhunytat, akit tegnap temettek el a vidék nagy részére mellett.

— **Özvegy Dobruvszky** Mátyásné született *Lipcz* Ágosta temetése ma délután 4 órakor ment végbe, a Kerepesi-úti temető halottasházából, nagyszámu, előkelő közönség jelenlétében. A temetésen megjelent *Matuska* Alajos alpolgármester, több előkelő fővárosi tisztvel és igen sokan a fővárosi bizottságtagok közül. *Tordai* *Igaz* László parécsi bírókocs, volt 48-as nemzetőr 82 éves korában meghalt *Temesvárott*.

— **Öngyilkos orvostanár.** *Tübingából* táviratozzák, hogy báró dr. *Techmann* egyetemi orvostanár ma reggel kéksavval megmérgezte magát és rövid kilodás után meghalt. Gyógyíthatatlan ideggyák kergette a ha álba.

— **Gyógysereszek kongresszusa.** A gyógysereszek kongresszusát a kereskedelemügyi kormány is kedvezményben részesíti, amennyiben a kongresszuson résztvevő gyógysereszeknek megengedte, hogy második osztályú jeggyel elsőosztályon, harmadik osztályú jeggyel második osztályon és második osztályú jeggyel harmadik osztályon utazhatnak. A jegyek a lakóhelyükhöz legközelebb eső vasuti állomáson váltandók és május hónap 5-20-ig érvényesek.

— **Nagy földrengés Amerikában.** A *Newyork Herald* távirati értesülése szerint óriási földrengés volt *Guatemala* köztársaság nyugati részében. A földrengés csaknem az összes falvakat, városokat és ültetvényeket elpusztította. A kis köztársaságra — amely alig valamivel nagyobb Erdélynél — nagy csapás ez, mert csakis az ország nyugati részén volt valami kultúra.

— **Agyongázolt kocsis.** *Rotter* Henrik kocsis ma délelőtt a Kiskorona-utóban gyeplőn vezetve kövekkel megrakott kocsija előtt a lovakat. Közben megbottolt és a kerekék alá került, amelyek keresztül mentek ráta. Rettenetesen ésszerűenolvá, ho tau maradt az utca közepén. Holtosét a törvényszéki orvostani intézetbe vitték.

— **Pasztító orkán.** *Krisztinából* jelentik, hogy *Lofotennél* szombaton erős északnyugati orkán támadt, amely az ottani halászhajók között nagy pusztítást vitt véghez. Hétfő reggelre három bárka öt-öt emberrel eltűnt. Eddig konstátálták, hogy tíz ember vesztette életét.

EDLACH gyógyintézet

Alsó-Ausztria, 15 percnyire *Paysbach-Reichenau*tól. Tulajdonos: Dr. *Koried*. Gy. nyűri, pormentes, szőltől óvott fakémben, 600 m. magas a tenger színe fölött. Specialis intézet szívhajósoknak (mauheimi gyógymód), idegbetegeknek és minden ét- és tápláló-gyógymód. — A legközelebbesben berendezés — Legnagyobb kényelem. — Villamos világítás. — Prospektusok az igazgatótól. — Interurb. telefon *Edlach* 2. sz.

— Az eltűnt gyártalajdonos. Szombathelyről táviratozzák: Minthogy a vas megyei kenyérgyár eltűnt tulajdonosa *Stadler Zsigmond* még nem került meg, a hitelezők a gyár ügyében értekezletet tartottak. A gyár passzívái 62.953 koronára rúgnak, ezzel szemben áll ingatlanokban 26.130 és ingóságokban 40.054 korona aktív vagyon. Az ingók értéke a beszerzési áron van feltüntetve; ezekért értékesítéskor esetén csak 8000 koronát lehetne kapni. A soproni *Bischitz-cég* és *Stadler Izidor* borsnagyerkeskedő a gyárosnak fivére nevében *Schleifer* ügyvéd kijelentette, hogy a családok készek volnának a nagyobb hitelezőknek 50%-ot kifizetni, a 200 koronán aluliakat pedig teljes összegben kiegyenlíteni. A kisebb hitelezők követelését 3—6 hónap alatt, a nagyobbakat pedig 6—9 hónap alatt fizetik ki.

— Leégett üzlet. *Székesfehérvárról* táviratozzák: *Goldstein Izidor* bezárt divatárüzlete este 8 órakor majdnem teljesen elégett.

(x) Figyelmeztetjük az igen tisztelt magvásárló közönséget, hogy amikor nem közvetlenül *Mauthner Ödön ca. és kir. udvari magkereskedésénél* Budapesten felelős szűkségletüket, hanem vidéki kereskedőknél, akkor kérjenek csak *Mauthner-féle* magot és ügyeljenek arra, hogy minden tasakon és zsákon látható legyen a *Mauthner* név vagy a cég ólomzárja, mert amelyeken a cég neve, illetve ólomzár nem fordul elő, az nem *Mauthner-féle* mag.

(x) A legkényesebb izlésnek megelégedő, elismert remek kivitelei lényképek készülnék jutányos árban Rívói lényképészeti műtermében, Kerepesti-ut 30. Diszes jelmezek díjtalanul, Esti főlvételek is.

(x) Uj! Internacionál szövetségi. Egyszeri használat után az arórl és kézről a szőrt észrevélenül eltávolítja. 1 üvegtégely ára 6 korona. Főraktár: Dr. Kovács gyógytára, Budapest, Gyár-utca 17.

Elsülyedt magyar hajó.

Budapest, április 24.

Az *Adria* tengerhajózási-társaság *Buda* nevű hajóját, amely az idén járt először az észak-afrikai hajóvonalon, tegnap végzetes katasztrófa érte. Malagától negyven mérföldnyire összeütközött egy hollandi hajóval és elsülyedt. Szerencsére a személyzet és a cselekvészszerű utasársaság megmenekült, de a hajó áruiterhével együtt menthetetlenül alámerült. A hajón néhány magyar utas is volt és pedig *Tornay Gyula* festőművésznünk felesége és *Roheim Samu* budapesti tekintélyes kereskedő felesége, de a két asszony azóta már értesített táviratban hozzátartozóit szerencsés megmeneküléséről.

A szerencsétlenség első híréz az a rövid szavu távirat hozta meg:

Fiume, április 24.

Adria gőzöse „*Buda*” Afrikából jövet összeütközött Malagától negyven mérföldnyire „*Ariadne*” holland gőzössel. „*Buda*” elsülyedt, utasok és hajószemélyzet megmenekült.

A „*Buda*” először január 6-án a fumei szabad kikötőből indult el északafrikai útjára. Tunis, Algier, Oran, Tanger, Casablanca, Maragan és Magador között járt s tízenyolc nap alatt tette meg az utat a hajó, mely legkisebb hajója az *Adriának*.

Tegnap délelőtt a malagai kikötőből kiutalt a Földközi-tengerre. A hajón volt *Tornay Gyulának* és *Roheim Samu* budapesti fa-nyagkereskedő felesége is. *Tornay Gyula*, aki évek óta az arab népből veszi tárgyait testmennyelhez, négy héttel ezelőtt indult *Kárpáti Rezső* kollegájával külföldi útjára, s vele ment felesége is, aki család gyászára keresett vizsgálatást az érdekes utazásban, s hozzájuk csatlakozott *Tornayné* barátóné, *Roheimné* is, aki a fővárosi társaságban jól ismert urhölgy.

Március 28-án szállt hajóra a társaság *Fiumében*. *Tornay* és *Kárpáti Oránban* maradt, ahol egy sereg vizlátot vettek fel. A két asszony ezalatt hajón Malagába ment, ahonnan vasuton Granadába, majd Szevillába utaztak. Tizenkét napot töltöttek Szevillában s onnan ismét vasuton visszatértek Malagába, hogy újra hajóra szállva Oránba utazzanak.

A *Buda* hajó éppen visszatérőben volt *Fiume* felé s kikötött az afrikai partokon is, hogy utasokat vegyen fel. Erre a hajóra szállt Malagában a két magyar urasszony tegnap délelőtt.

A tenger csendesen hullámozott a *Buda* kifeszített vítorlakkal szelle a hullámokat. Már jó messze jártak Malagától, amikor egy hatalmas tengeri gőzös lükt fel a látóhatáron. A tengeren szokásos jelzések, minőket a hajók, ha nyílt tengeren találkoznak, egymásnak megadnak, most is megtörténtek, de az idegen gőzös, mely sokkal nagyobb volt mint a *Buda*, ijesztő gyorsasággal közeledett a magyar hajó felé.

Rukavina, a *Buda* kapitánya, aki évek óta az

Adria szolgálatában van s egyik legügyesebb kapitánya a társaságnak, rögtön észrevette, hogy hajója komoly veszedelemben írog. A hajó utasait különösen a nőket, retentő félelem fogta és a pár pillanatra múlva az *Ariadne*, így hívták az idegen hajót, irtózatossá recsegett között összeütközött a *Budával*. A víz a hajó oldalán nagy gyorsasággal nyomult a hajó aljába. A kapitány nyomban a szivattyukhoz rendelte a hajó legényességét, de a kétségbeesett erőfeszítés nem használt, a hajó részét nem lehetett betömni, a *Buda* süllyeni kezdett.

A fedélzeten leirhatatlan zavar zamadt az utasok között. *Rukavina* kapitány s a tisztai személyzet nem tudták leesendesíteni, különösen a nőket. Egyszerre felhangzott a kapitány vezényszava:

— A mentősönöket le kell eresztetni, a nők a mentősönökbe!

A hollandi hajó, mely csak kevéssé sérült meg, szintén leeresztette a csónakjait, hogy segítségére legyen a *Budának*.

Egyszerre feltűnik egy kétboccos hajó, a *Murillo* nevű angol gőzös, mely arra hajózott, ahol a katasztrófa történt. Ez sietett a *Buda* szorongatott utasainak segítségére s felvette a *Buda* összes utasait és személyzetét.

Nem sokáig tartott, míg a *Buda* utasai a *Murillora* átszálltak, amely aztán visszavitte őket Malagába. Az *Ariadne* is utának ment, a *Buda* azonban elsülyedt háromszáz tonna rakományával együtt. A *Murilloról* még látták az utasok, mint vész el a tenger melyébe a magyar gőzös. A déli nap még néhány percig rásütött a karcsu árboera, mely lassan ereszkedett le a tengerbe.

A két magyar urasszonynak összes pénze, *podgyása* s ezzel együtt az utlevéle is elsülyedt a *Budával* együtt.

Roheim Samu, ki a *Hermína*-t 35-ik szám alatt lakik az éjszaka két órakor kapott táviratot a feleségtől Malagából. A távirat, amelyet délután négy órakor adtak fel, a következő:

A *Buda* hajó, amelyen *Oránba* indultunk, elsülyedt s vele együtt a pénzünk és utlevélünk is. Egy angol hajón visszatértünk Malagába. Azonnal küldj 2000 frankot, hogy *Madridon* és *Párison* át vasuton hazautazhassunk. Jól érezzük magunkat és vídámak vagyunk. A viszontlátásra.

Roheim Samu ma reggel táviratilag intézkedett egy malagai banknál, hogy a feleségének kifizesse a kért kétezer frankot s ma délután már értesítést is kapott nejétől, hogy *Tornaynéval* együtt elindult *Madridon* át *Budapestre*.

Fagy és dér.

— A *Budapesti Napló* tudósítójától.

Budapest, április 24.

A kora-tavaszi kora halál! Márciusban hirtelen tavasz lett az idén s április elején, már komolyan beszéltek az emberek a nyaralásról. Az emberek nem óvatosak, őket már gyakran megcsalta az idő, de a vetéseket is elesésítette ezáltal a korai tavasz. A fák, a füvek, a mezők mind-mind komolyan vették, amit nem szabadott volna egyébként tartani az időjárás szeszélyénél. Szinte csodaszámba megy, hogy az egész természetben csak a feoskék maradtak jóságok, őket nem tudta elcsábítani a korai napozgatás s ott maradtak téli tanújukon.

Tegnapelőtt hírtelen megint őszre fordult az idő. A hideg szél leszállította a hőmérő higanyát s ma reggelre beköszöntött a gazdák réme, a fagy és a dér. Az ország különböző részéből hangos panaszzó hangzik most s mindenünnen azt jelentik, hogy a dér megcsipte a zsenge vetéseket. Egyelőre ugyan nem lehet még pontosan megállapítani, hogy a vetésekben mekkora a kár, de annyi bizonyos, hogy a vetések fejlődésére a hirtelen változott időjárás végzetes lehet. A gyümölcsben, szőlőben és a kerti veteményekben a fagy máris nagy károkat okozott.

Érdekes, hogy *New-Yorkban* — mint *Londonból* táviratozzák — elviselhetetlen nagy a forróság. A napzárásnak sok áldozata van.

A beérkezett tudósítások így hangzanak:

Arad: A levegő hirtelen lehült. Az aradi Hegyalján éjjel fagyott, ami a szőlőkben jelentékeny kárt okozott. A virágzó gyümölcsfáknak csaknem egész termés elpusztult. A vetéseknek nem ártott meg a fagy. Most az időjárás hűvös és derült.

Aradban: Tegnap délután 4 és 5 óra között havazott. Az éjjel fagy volt. Ma derült az idő.

Brassó: Tegnap délután óta erősen havazik. Vastag hóréteg borít mindent. Az őszi vetésnek és gyümölcsöknek árt a hideg.

Besztercezen jégeső volt, majd havazni kezdett s a virágzásnak indult kertészetet most hó borítja.

Csegled, *Szerdán* éjszaka két fok hideg mellett fagy állott be, mely azonban csak csekély kárt okozott.

Csongrád: Ma éjjel fagy volt. Minusz két fokot mutatott a hőmérő. Az álló vizeket két milliméteres jég borította. Eddig csak a gyümölcsösökben konstálható kár.

Hódmező-Vásárhely: Az éjjel ismét fagy volt. A vizet vastag jégréteg borította. A buzában nem tett kárt a hideg, de a gyümölcsöt, luernát tönkre tette. A szőlőknek is megártott a fagy. Az időjárás derült, száraz.

Jászberény: Napok óta abnormális hideg időjárás uralkodik. Ma éjjel gyöngye fagy volt.

Kassa: Erősen lehült a levegő, éles északi szél fúj, amely közönlően viharrá növekszik. Negyed-óraig borsó nagyságu jégeső esett, mely a vetésekben jelentékeny kárt okozott.

Kis-Jenő: Tegnap és ma reggel dér volt, de csak a gyümölcsösökben tett kárt.

Kézdi-Vásárhely: Tegnap este havazni kezdett. A földeket vastag hóréteg borítja. A levegő nagyon lehült. A gazdák a fagytól tartanak. Még most is havazik.

Lugos: A nap folyamán a megyei központba beérkezett hírek szerint a múlt éjjeli dér és fagy a kertekben, szőlőkben és a gyümölcsösökben nagy károkat okozott. A vetések alig szenvedtek kárt.

Nagyvárad: Az időjárás rendkívül lehült, reggel a hőmérő a fagypontra állott. A vizeken ujnyi jégkéreg képződött, déiben havas eső esett.

Máramaros-Sziget: A vetések állása az egész vármegyében igen jó. Tegnap több helyen havazott, ma éjjel pedig fagy volt, amely jelentékeny károkat okozott, különösen a nyári gyümölcsben. Az idő hideg, borus. Ha kitisztul, újabb fagy fenyeget. A gazdák nagyon aggnak, mert egyelőre jó esztendőre van kilátás buzában, gabonában, gyümölcsben és takarmányban.

Makó: Két nap óta szokatlannul hűvös és szeles az idő. Két éjjel egymásután fagy volt, amely a gyümölcsöknek megártott.

Nagy-Szent-Miklós: Az éjjel két fok mellett fagyott. A fagy a szőlőkben, burgonyában és gyümölcsben kárt okozott.

Nagy-Ényed: Az éjjel fagyott, ami a gyümölcsben és szőlőkben kárt okozott.

Nagyszombat: Ma erős dér volt. A kár egyelőre meg nem állapítható.

Ó-Ecske: Ma éjjel erősebb fagy volt, amely a gyümölcsökben, repében és tavaszi vetésben érzékenyebb kárt okozott.

Szilagy-Somlyó: Tegnap virradóra 4, ma reggel 6 és fél fok a hideg. A fagy és dér a gyümölcsökben nagy kárt okozott. A *Kraszna* folyó mentén a virágzásban lévő gyümölcsfák természetredménye megsemmisült. A fagy a szőlőkben is kárt tett.

Szent-Gotthárd: Ma reggel volt a második nagy dér. A virágzásnak indult gyümölcsfákon már észlelhető a dér hatása.

Sepsi-Szent-György: Az éjjel nagy havazás volt, amelyet kedden éjjel erős fagy előzött meg, amely teljesen tönkretette a gazdagnak ígérkező gyümölcs-termést. A szárazság és a hosszas fagyasztó szél miatt a vetések silányak.

Szegvár: Ma reggelre hólepel borította a vetéseket. Az éjjel fagy volt, mely a gazdag természettel bíztató gyümölcsösökben kiszámíthatatlan kárt okozott. A szép tavaszi napokat egész télies idő váltotta föl. Ugy az őszi, mint a tavaszi vetések a hideg idő dacára is elég jók.

Székesly-Udvarhely: A hőmérséklet az egész megyében 0 fokra süllyedt. Tegnap jég esett, ma havazott. Az éjjeli fagy a gyümölcsfák virágában helyenként nagy kárt okozott. A vetések az eddigi szárazság miatt hátramaradtak.

Szatmár: Az éjjel itt kétfokos hideg volt. Az idő folyton fenyegető. Az őszi és tavaszi veteményekben eddig kárt nem konstátáltak.

Temesvár: A környékről érkezett jelentések szerint az éjjel fagy volt és a repce több helyen kárt szenvedett.

Torda: Ma erős vihar után ősies, hideg az idő, mely a vetéseket károsítja.

Veszprém: Az időjárás hirtelen hidegre fordult. Az éjjel fagy volt, amely a vármegye magasabb részein kárt is tett a gyümölcsben. A *gyarmag* a *Bakonyban*, ahol helyenként 5 fok hideg van. A vármegye mélyebb részein, mezővidéken, a *Balaton* vidékén létkókos hideg van. Reggelre nagy dér volt, de inkább kerti veteményekben és szőlőkben tett csekély kárt. Dél felé az idő melegebbre fordult. A tavaszi vetés mindenfelé folyik.

Versce: A múlt éjszakai erős dér a mélyebben fekvő szőlőkben nagy károkat okozott. Az erős gyöke-rekkel bíró őszi vetemények alig szenvedtek kárt.

Zilah: Az éjjel két fok hideg volt. Hogy a fagy tényleg tett-e kárt, azt még nem lehet megállapítani.

Zenta: Ma reggel erős fagy volt, mely a repcében és a gyümölcsösökben nagy kárt okozott.

A számi trónörökös Budapesten.

Vaasa herceg számi trónörökös a jövő héten Budapestre jön.

Hol ikrekben nincs hiány,
Rólad zengok most, Szám,
Mert ez oszt a nagy öröm,
Vaasa herceg Pestre jön.

Könnyű azt kitalálni,
Vaasa herceg számi.
S mert nem iker, — ez a fő!
Trónörökös így lett ő.

Mert Számban, íjadalom,
Ritkán születik nagyon
Egy önálló kis gyerek.
Ott az ikrek rendeseik.

De király csak egy lehet,
S Vaasa hogy megszületett!
Es amiért nem iker,
Jogot így a trónra nyer.

Mostan Budapestre jön,
Ezért van itt oly öröm,
Ha ugyan nem lesz kaosa,
Hogy mihozzánk jön Vaasa.

P.

Beduinok.

— Jelenet. —

Történet az állatkertben.

Egy beduin: Szép ez a Pest. Csak azt nem értem, miért van benne annyi vadállat?

Egy másik beduin: Valóban. Ahova csak nézek, vadállat. Jobbról oroszlan, balról tigris, elől jaguár, hátul párdue.

Az egyik: Azt mondják, hogy ahol mi lakunk, az állatkert.

A másik: Pedig mi emberek vagyunk. Mért nem tettek bennünket az emberkerbe?

Az egyik: Olyan nincs.

A másik: Hát legalább a fűvészkertbe! Az mégse oly megcségyenítő, mint az állatkertben lakni, mint egy kenguru.

Az egyik: Ez már engem is bántott egy kicsit. Szégyellem a barátainak megírni a címetet: „Budapest, állatkert.”

A másik: Ha az ember az állatkertben lakik, vagy legyen igazgató, vagy legyen állat. De hogy egy beduin az állatkertben lakjék, ezt nem értem.

Az egyik: En se akarok az Angol királynében lakni, de az állatkert mégis csak megcségyenítő. Sejtetted volna valaha ezt a sorsot, amikor együtt jártunk a párisi egyetemre?

A másik: Bizony, akkor se hittem volna, amikor a nápolyi állattani laboratóriumban együtt dolgoztunk. De mindegy. Ilyen a sors. Nekem csak a *Stúdio* hiányzik. Othon rendszeren kaptam.

Az egyik: Élni muszáj. Ha megtudnák rólam, hogy philozóphiae doktor vagyok, nem szerződtenének. Pedig istókuose nehezemre esik a tevén ülni. Othon bioiklin járok.

A másik: En az én kis szandlaferemet sajnálom. És a beduin nyelvről is leszoktam. Othon a családomban franciául beszélünk.

Az egyik: Mink angolul.

A másik: Ugyan menj, te anglofil! Én anglofólok vagyok.

Az egyik: Az angolé a jövő. De itt jön az imprezárió.

A másik: Jó estét, imprezárió ur. Megnézte a *Time*st?

Az imprezárió: Meg. Az aranybánya-részvények 432.56-on állanak. Az aigán kötvény esett.

Az egyik beduin: Hiába, az nem jó papír.

Az imprezárió: Munkára, uraim, munkára. Itt vannak a tevék.

(A beduinok felállnak és moztan nyargalásnak fel-ald a porondon.)

Egy pesti mama, a fiához: Tivadar, ne menj közel a beduinhoz!

Tivadar: Miért?

A mama: Mert harap.

Tivadar: Mama, mért harap a beduin?

A mama: Ugyan eridj, ebéd óta folyton kérdészködöl. Majd otthon megnézzük a „Brehm állatvilágá”-ban.

Az egyik beduin (arra nyargalás díszöl pajtsáshoz): Dis dono, mon vienz! Elle est bien, cette petite!

A másik: I think not.

A mama: Na iszen! Nem szeretnék egy ilyenrel az erdőben találkozni!

Nagy nyargalás, huj-huj kiáltás, fogak csattogtatása, por, galopp!

— 0. —

FŐVÁROS.

(*) A szaktanítás ellen. A budapesti tanítótestület VII. kerületi köre ma délután *Sedva* János elnöklete alatt ülést tartott. A gyűlés a szaktanítás ellen foglalt állást. A főváros tanácsa ugyanis takarékossgyi szempontból azt akarja, hogy egy osztályban az eddigi egy tanító helyett 6—7 tanító tanítson, míg az előírt heti 26 óra betelik. Ilyen módon egy-egy tanító 3—3 órával kevesebbet tanított, s ezeket az újonnan szervezett iskolákhoz rendelték, a helyett, hogy új tanítókat neveztek volna ki. A tanítók e rendszer ellen kikelték, mely reájuk nézve igen hátrányos volt. A kérdéssel a tanítók központi testülete is foglalkozott s véleményadás céljából kiadta a kerületeknek. A tárgyhöz *Hécsey* Nándor, *Szabó Bugát* László, *Ember* János, *Gábor* Gyula szóltak. Elhatározták továbbá, hogy a nyugdíj revízióját meg fogják sürgetni, s erre fel fogják kérni a központot, azzal a hozzáadással, hogy a nyugdíj iránti mozgalmat kísérje figyelemmel és kellő időben gyűlést hívjon össze, hogy a tanítótság e kérdésben hathatós mozgalmat indíthasson.

SZÍNHÁZ, ZENE.

** **Mészáros Imre rendelkezési állományban.** *Szék* Kálmán miniszterelnök mint belügyminiszter értesítette gróf *Keglevich* István intendánst arról a rendelkezéséről, hogy *Mészáros* Imrét, az *Operaház* volt igazgatóját évi 8000 korona fizetéssel a műintézetnél *rendelkezési állományban* megtartja. Ez az intézkedés, mely első látásra különösnek és szokatlannak hat, szükségesnek és igazságosnak mutatkozott, hogy vele a belügyminiszter jóvá tegyen az intendáns által elkövetett hibát. Imeretes, hogy *Mészáros* Imrét a kedvező auspiciumok között meginduló szezon elején egyszerre csak föllégyesztették a nélkül, hogy az intézkedés okáról a nyilvánosságot fölvilágosították volna. E lap hasábjain is hiába követeltük, mondják meg, mit követelt el *Mészáros* Imre, hogy egyszerre el kell csapni, — az intendáns hallgatott. Ha akkor tudjuk, amit ma tudunk és a belügyminiszter a saját véleményét szembeállíthatja az intendánssal, — akkor nem történik egy nagy igazságtalanság és az intézetnek 8000 koronával való megterhelése. Most már tudjuk, hogy gróf *Keglevich* azért bocsátotta el *Mészáros* Imrét, mert az a *zenekari tagok méltányos kivándorlási pártolása* és oly megaludást ajánlott, amelyet a miniszter *Máder* Raoul javaslatára *utóbb el is fogadott*, noha gróf *Keglevich* más irányú előterjesztést tett. Igazságtalan volt tehát az ok, amelyről fogva az intendáns *Mészáros* Imrét elbocsátotta. De történt azóta egyéb is. *Máder* lebonolyította a *Mészáros* hagyatékát és kintűt, hogy a volt igazgató programja művészi és anyagi tekintetben kitűnő, — egyezőval az események teljes mértékben igazolták *Mészáros* Imrét az intendánssal szemben. Huszonegy évi szolgálat után nyugdíjképeség nélkül állt *Mészáros* Imre az *Operaház* kapuja előtt, ahonnan az intendáns szeszélyi kitalította, mialatt a esernokból kihallatszott az utóca *Mészáros* sikerült programjának szóló taps. *Szék* Kálmán igazságérzete jóvá tette az intendáns hibáját és az egyes emberrel szemben is érvényesíti általános kormányzati elvét: az igazságot és méltányosságot. Kétségtelen, hogy a 8000 korona nem jelent kegydíjat, noha elismerése *Mészáros* érdemeinek, munkásságának és tehetőségének. A volt igazgatónak megfelelő formában, amelyről a miniszterünk még nem döntött, munkakört fognak nyitni az *Operaház* keretében, ahol tapasztalataival és ernyedetlen szorgalmával nagy szolgálatakat tehet. Egyebekben pedig bizonyos, hogy *Mészáros*nak ez az alkalmazása szorosan összeiffig azzal a körülménnyel, hogy *Máder* Raoul csak rövid lejáratu és ideiglenes megbízást kapott. Mutassa ki *Máder* most már önálló program alapján, hogy sikereket tud elérni és abban az esetben, ha a maga programjának érvényesítéskor vállalkozásán nem koronázza siker, *Mészáros* Imre kipróbált ereje mindenesetre rendelkezésre áll.

** **Vígyszínház.** *As órnagy* w második előadása volt ma a Vígyszínházban, amelynek nézőtere ezáltal is épp úgy megtelt, mint a bemutató alkalmával. Ma is rendkívül vidám volt a hangulat. Ma még gyorsabb tempóban haladt az előadás. *Hegedűs* érvényes *Órnagy* an sokat kacagtak és *Varsányi* Irén ma is nagy hatást ért el dalával. Nyílt színen is sokszor hangzott fel a taps. A felvonások végén pedig nagyon szokszor hívák a lámpák elé az összes közreműködőket. *As órnagy* urat a hét végéig minden este adják és a jövő héten is dominálni fogja a műsort.

** **Balassa Bálint.** A Nemzeti Színház igazgatósága ez uton is közhírré teszi, hogy a *Balassa Bálint* hoinapi, pénteki bemutató előadása kivételesen este hét órakor kezdődik.

** **Hírek az Operahásból.** Az *Operaház* igazgatósága a következő kommunikéket teszi közzé:

I. Nürnbergi mesterdalnokok.

As Operaházban hoinap, pénteken Wagner *Richard* *A nürnbergi mesterdalnokok* című operáját adják első bérlet-folyamban (6ri bérlet 81. sz. havi bérlet 13. sz.). A főbb szerepeket *Szildgyiné* *Bárdossy* Ilona, *Valent* Vilma, *Broulik*, *Ney D. Eszendrőy*, *Beck*, *Hegedűs*, *Kertész*, *Gábor* éneklék. A szereposztás részben új, t. i. *Szildgyiné* *Eva* szerepét, *Gábor* pedig *Dávid* szerepét ezuttal adja először. *Stolsing* *Walter* szerepét eredetileg *Burrián* *Károlynak* kellett volna énekelnie, ő azonban gyengélkedése miatt föl nem léphet, azért a szerepet *Broulik* vette át.

II. Frevosti vendégszerelés.

Frevosti *Franceschina* kisaszony, az *Operaház* vendégművésznője ma a fővárosba érkezett. Hoinap résztvesz *A tévedt nő* opera próbáján s hoinapután, szombaton lép fel először *Violetta* szerepében, legkiválóbb alakításának egyikeben. Ugyanezt a szerepet ismételtén nagy sikerrel énekelte a berlini udvari operaházban is. *Frevosti* kisaszony *Olaszországban*, *Livornóban* született; énektanulmányait *Milanóban* és *Londonban* végezte. Hamar feltűnt nemcsak hazájában, hanem külföldön is, különösen a koleratárszerepekben; egymásután aratta sikereit *Lisszabonban*, *Madridban*, *Moszkvában*, *Péttervárott*, *Bécsben*, *Drezdában* és *Berlinben*.

** **Zilahai Gyula buszosása.** Hétfőn, 28-ikán busozuk el a *Nemzeti Színház* közönségétől *Zilahai* Gyula, a színház egyik legkedveltebb művésze és 18 év óta tagja. A buszoszó művész, akinek ez idő alatt a *Nemzeti Színház* s a közönség annyi sok kedves estét és művészi alakítást köszönhet, május elsőjével az aradi *Nemzeti Színház* igazgatója lesz, tudvalevőleg a budapesti közönségtől egyik legkedvesebb szerepében, a „*Közönyt* köszönnnyel” *Polillájában* vesz buszot.

** **Hírek a Népszínhásból.** *Weinberger* *Károly*, *As isz* című operette zenéjének szerzője a fővárosba érkezett. A szerző külön nyitányt is irt a magyar átdolgozásához. — *Verő* *György* operettejének *A szultán*nak reprise hoinap lesz a *Népszínházban* a főbb szerepekben *Bárdi* *Gabi*, *V. Margó* *Célia*, *Krecsányi* *Sarolta*, *Harmath* *Ilona*, *Nemeth*, *Kovács* *Mibály*, *Tollagi*, *Kenekeh* és *Szerdahelyivel*.

** **Elhalasztott lakoma.** A Nemzeti Színház tagjai *Somló* *Sándor* igazgató tiszteletére lakomát akartak rendezni. A lakomát azonban az igazgató családijában beállott gyászest miatt bizonytalan időre elhalasztották.

** **Vizsgálati hangverseny.** *Siposs* *Antal* magánzeneakadémiájában kitűnően sikerült vizsgálati hangversenyt rendeztek, amelyen a növendékek tehetségüket és haladásukat mutatták be. Nagyon szép tehetségeiről tett tanuságot két bájós nővér: *Vassilievich* *Olga* és *Irenke*, rajtuk kívül még fölűtt *Pekáry* *Ilonka*, *Gerster* *Margit*, *Mihályi* *Juliska*, *Gemeiner* *Róza*, *Novelly* *Ilonka* stb.

** **A J6 falusiak.** A Nemzeti Színház vasárnap délutáni előadásra *Sardou* ötletvonásos színműve *A J6 falusiak* van kitűve, amelyben a főbb szerepeket *Cs. Alszeghy* *Irma*, *Lettyi* *Juliska*, *Gyenes*, *Ujházy*, *Náday*, *Vivári*, *Gabányi*, *Dessz* és *Bósahegyi* fogják játszani.

** **Uj népszínmű.** A *Népszínház* igazgatója elfogadta előadásra *Bósa* *Miklós* *A hit* című népszínművét, mely a legutóbbi népszínműpályázaton új tárgyánál és eredetiségénél fogva különösen feltűnt, melyet a bizottság pusztán formai hibákból volt kénytelen mellőzni.

** **Miss Duncan újabb föllépésel.** Az általános érdeklődés, amelyet a nagyközönség a kaliforniai táncművésznő előadásai iránt tanusit, s a szuoit házak szakadatlan sora lehetővé tette, hogy *Miss Duncan* szerződése meghosszabbíttassék. *Miss Duncan* még *négy este*, szombaton, vasárnapon, *hétfőn* és *kedden* fog fölűlni és pedig részben *uj műsorral*. Az a irometikus tapsvihar s az a lelkes teltség, amelyivel a közönség esteiről-estére a ráadásul táncolt kerengőt fogadta, arra készítette *Miss Duncan*ot, hogy műsorába *modernebb klasszikus zeneszámokat* is illeszzen. A végleges műsort hoinap állapítják meg.

** **A budai nyári színházban** *Krecsányi* szintársulata szombaton kezdi meg az előadások sorozatát. *Sainre* kerül *As édes lányka* című operette, melyet *Krecsányi* szerzett meg és fordított le a magyar szinpadok számára. A bájós zenéjű operettből *Krecsányi* igazgató vezetése alatt napról-napra folynak a próbák; hoinap pénteken már jelmezekben és teljes díszlettel próbálnak. A nagyvárdeki újdonság és *Krecsányiék* megnyitójára a fővárosi közönség óriási érdeklődéssel nézi, amit a jegyek tömeges előváltása is bizonyít. Az édes lányka főbb szerepét *Perényi* *Margit*, *F. Kállay* *Lujza*, *Jámbor* *Ilona*, *Mihályi* *Ernő*, *Ferenzi* *Frigyes*, *Sziklay*, *Körmendy* és *Isz* *Miklós* játszzák.

** **Jan Hading Bécsben.** *Jan Hading*, az ismert párisi színművésznő, hoinap kezdi meg vendégátutakait a bécsi *Raimund*-színházban. A művésznő *Marcel Frevost*nak *Félszék* című darabjában lép föl először.

** **Operaelőadás a Telefon Hírmondóban.** A *Telefon Hírmondó* ma este előzetesnek szoroktatására a magy. kir. Operaház előadását fogja közvetíteni. Előadásra kerül a *Nürnbergi mesterdalnok*, *Wagner* *Richard* operája, mely legfőlegbenn műnuszaliban is a legújabbban lesz hallható a kagylókön keresztül. Az opera közvetítése után a rendes esti előváltás következik, amelynek keretében a legújabb híreket olvastatja fel a beszélő újság, majd annak bevezetővel 11 óráig még cigányzenét közvetít a *Telefon Hírmondó*.

Balassa Bálint.

— Szerző a darabjairól. —

Budapest, április 24.

Kedves szerkesztő ur!

Őn, mint régi újságíró, természetesen fogja találni, hogy e pár sort a lejárt határidő utolsó pillanatában írom. Viszont, minthogy nem drámaíró, csudálkozni fog, ha kijelentem, hogy a színház gépezete teljesen megzavarta rendes gondolkodásomat s összes idejeim, mint kárörvendő ellenségek lázonganak. Szindarabot írni mégis főtörvény dolog.

Most már, ami darabomat illeti, kijelentem, hogy azt másfél évvel ezelőt írtam s első színpadi művem. Ne tessék ezt bocsánatkérésnek tartani. Az eredendő büntét azóta megláttam már, átsejtenedem a lelki-furdalásokat s expialtam. És megedződtem az ezután következőkre.

Darabom hőse, Balassa Bálint, a XVII. század elejének egyik leghatalmasabb egyénisége. Az első nagystílű bohém Magyarországon. Korának, nemcsak minálunk, világszerte, legnagyobb poétája. Hős és kalandor, nősábitó és hűség rabszolgája egy nőnek, költő és martalóc, nagyur és zsvány, az isteni könnyelműségnek, a szabad természetnek, az örök szerelemnek fölönt papja, Elmés, szószátyár, udvarias, goromba, gögös, alázatos, ravasz és önféjű. Hogyne imádtam volna, amióta verseit olvastam, életének bajtársaság történetén töprengtem, virágzó rózsabokrok közepette, kora nyárbán, egy gyönyörű kert közepén, a budai hegyek között. Másfél éve már, — jobbat is írtam azóta. De jobban szeretni soha még gyermekemet nem fogom ennél, bármennyi hibája is van!

Sajátságos egyéniség.

Karaktere maga a következetlenség, hogy ne mondjam, karakternélküliség. Véralakata a csapatárságra teremti őt s belebomlik egy nőbe, kit egész életét át szeret, hiven és reménytelenül. Ez a hű szerelem más, normális karakternél erőny, nála karakterhiba, amely tragikus romlásba dönti.

Hat hónap e hatalmas egyén ifjúkorából kimarkolva, természetes, hogy inkább csak karakterkép rajzolását engedje, mint az egész tragédia kerek befejezését. Valami még hiányzik, tudom. Talán még egy szindarab. Emennek befejezése komorabb, megrázóbb, sötétebb.

Am egyelőre maradjunk ennél, mely elsőszülöttem. Hálaival adozom Beöthy Lászlónak, ki megírására szótlanított, Somló Sándornak, a *Nemzeti Színház* igazgatójának s a művészeknek, kik áldozatkész buzgósággal törekedtek darabomat sikerre juttatni. Nem vesszete a fáradságuk kárba? Itéljen a legfőbb bíró.

Martos Ferenc.

TUDOMÁNY, IRODALOM.

○ A Magyar Földrajzi Társaság ma délután fölolvastott ülést tartott Erdődy Béla előnöke alatt. Az ülésen Jankó János bemutatta Bíró Lajosnak *Nemzet-új-guineai (Astrolabe-öböl) gyűjtéseinek leíró jegyzékét*. Gerster Béla társulati alelnök, a Duna-Tisza és Duna-Fiume közi vízutakról érkezett. Pompery Elemér választmányi tag a tervezett *tengerközi csatornák* ügyét ismertette. A fölolvastásokat nagy tetszéssel fogadták. Az előnk megköszönte az előadásokat, különösen a Duna-Fiume közötti csatorna fontosságát hangsúlyozta. Amiből Gerster Béla megjegyezte, hogy — tudomása szerint — a kormány szintén lelkesen fölkarolta az eszmét s ha a pénzbeli nehézségek le lesznek győzve, (50—60 millió koronáról van szó), azt meg is fogja valósítani.

○ Uj magyar szemle. Az Uj magyar szemle Várnai Sándor szerkesztésében új sorozatban indult meg, mint politikai, társadalmi, irodalmi és művészeti havi folyóirat. Az új szám változatos és érdekes tartalmu, a magas színvonalon álló cikkeket Smialovszky Valér, Szász Zoltán, Nagy Géza és Éber László írták. A revue az aktuális gazdasági kérdésekkel fog kiválóan foglalkozni. A lap kiadója Sohenk Ferenc könyvkereskedő.

○ A Magyar Heraldikai és Genealogiai Társaság ma délután *Fejérváry László* előnökelével ülést tartott, amelyen *Fejérváry* bemutatja a magyar címeres emlékek most megjelent második fizetését. Utána *Áldady Antal* érkezett a *Magyar Nemzeti Múzeum címeres leveleiről*.

EGYESÜLETEK.

(A Szegénygyermekért Együtt ünnep.) A Fővárosi Szegénygyermekért Egyület ma délután dr. Grósz Sándor előnökelével sikkelyt felruházási ünnepélyt rendezett, akácia-utcai menhelyének tágas udvarán. A közönség soraiban a közoktatásügyi miniszter képviselőletén *Kapitány Kálmán* miniszteri titkár jelent meg. Ott voltak: *Sekélyfi Hermann*

alelnök, *Bekics Gusztávné*, *Bulyovszky Lilla*, *Pulszky Ferenccé*, domonyi *Brüll Miksané* továbbá *Ruffy Pál*, *Morzsnányi Károly* és *Smialovszky Valér* országgyűlési képviselők. Az ünnepet dr. Grósz Sándor előnöki megnyitott beszéde vezette be. Utána *Ruffy Pál* tartott beszédet a gyermekvédelemről. Majd *Beregi Oszkár* szavalta el művészi színezésű és nagy hatással *Gergely Istvánnak* ez alkalomra írt gyönyörű ódáját, mire az intézeti gyermekek mutatták be *Galí Vilma* és *Bilkáné* intézeti óvónők vezetésével, speciális magyar játékaikat. Tavasz és nyári ruhákkal több mint 300 intézeti és 80 intézetben kívül álló szegény gyermeket ruháztak fel. Az ünnepélyt az egyület közgyűlése előzte meg. Az egyület jövedelme, mely az utóbbi 3 év alatt a gazdasági stagnáció miatt csökkent, az utóbbi időben határozott javulást mutat. A vallás-különbőség nélkül fölvetett gyermekek között 165 fiú és 145 lány van. Az egyület múlt évi bevétele 56.689 korona, 66.418 korona kiadással szemben. Az egyület vagyona 240.263 korona 69 fillér.

(A Magyarországi Kárpátgyűlés) tegnap — mint Lócsáról jelentik — választmányi ülést tartott *Mánich Aurél* országgyűlési képviselő előnökelésével. Az egyesület *Dardányi Ignác* földmivelésügyi miniszternek, valamint *Hohenlohe* hercegnek ítvirtai uton mondott köszönetet a Tatra érdekében tett intézkedéseiről. Szilágyi Dezsőnek a Tatránban az egyesület elnöki állít. Az egyesület részt vesz a Miskolcon tartandó kivándorlási kongresszuson, amelynek rendező-bizottságába kiküldi *Dardány Sándor* számvéviszéki alelnököt és *Páter Kálmán* ügyvédet. A turisztikai és földművelési élet földeitese kérdésének a kongresszuson való ismertetésére előadók *Fischer Miklós* ügyvivő alelnököt küldi ki. Az egyesület keleti Kárpátok osztálya ez év augusztus havának 16—18. napján tartja 25. évi jubiláris közgyűlést *Máramaroszigeten*; ez alkalommal az osztály alelnöke, *Siegmeth Karoly* igen tanulságos kirándulásokot rendez. A választmányi ülés örövendes tudomást vette, hogy *Frigyes Ihercege* családjával együtt az ideai nyarat ismét a Magas Tatránban fogja tölteni.

A Kárpát-egyesület líptőmegei osztálya tegnap tartotta *Liptó-Szent-Miklóson* évi rendes közgyűlést *Kubinyi Gyula* császári és királyi kamarás előnöke alatt. A közgyűlés ezúttal megválasztotta a tisztikart, amelynek előnöke ismét *Kubinyi Gyula* cs. és kir. kamarás, alelnöke pedig *Jóbb Marci* alispán lett. A közgyűlésen jelen volt *Szemerényi Arisztid* főispán is.

(Muzikumok és Könyvtárak Országos Tanácsa) holnap, pénteken délután ötfél órakor a Nemzeti Múzeumban *Berzevics Albert* titkos tanácsos előnöke alatt plenáris ülést tart.

SPORT.

Bécsi löversenyek.

— A Budapesti Napló tudósítójától. —

Bécs, április 24.

Közepes érdeklődés kísérte a mai bécsi löversenyek lefolyását. A Prater-díj, melyben a kanadai aspiráns *Vig* mutatkozott be, a match dacára szenzációvá lett, mert egyetlen ellenfele előtt meg kellett hajolnia. Nagyon szép futam volt a Marxi-díj, melyben tizenhat lövő vette fel a küzdelmet. A favorit *Latourdis* megelégt a bizalomnak, mert elsőnek ugrott el és könnyen bevezetett *Lagyi* előtt. A víztorony-díj matché süllyedt *Lepke* és *Patron* között. *Lepke* mint reás favorit megnyeri a versenyt.

A részletes eredmény a következő:

I. Prater-díj. Díj 3000 korona. Távolság 1800 méter. Báró *Springer Vaga*, a *(Michaels)* első, Mr. *Litcoln Vigje* a *(Bontia)* második. Totalizátor: 10: 25.

II. Handicap. Díj 2000 korona. Távolság 1200 méter. Szemere M. *Sweet Loweje* a *(Bontia)* első, *Brachfeld L. Gyopárja* a *(Wetherel)* második, báró *Springer G. Galetteja* a *(Michaels)* harmadik. Azután *Minta*, *Babus*, *Faix*, *Csizio*, *Notuhng*, *Babatündér*, *Mad Girl*. Totalizátor: 10: 43. Helyrefogadások: I. 50: 89, II. 50: 83, III. 50: 167.

III. Víztorony-díj. Díj 5000 korona. Távolság 2400 méter. *Blaskovich E. Lepkeje* a *(Van Dusen)* első, báró *Rothschild N. Patronja* a *(Mauser)* második. Totalizátor: 10: 12.

IV. St.-Marxi díj. Díj 5000 korona. Távolság 1000 méter. Báró *Königswarder H. Latourdisje* a *(Russel)* első, *Blaskovich E. Lagzia* a *(Holmes)* második, *Tacsó* a *(Michaels)* harmadik, azután: *Hippokrates*, *Royal Flush*, *Quindone*, *Allerweilidel*, *Betrüger*, *Maestro*, *Takaros*, *Ne engedj*, *Jász*, *Helmhöhen*, *Helena*, *Sempiternal*, *Szamóca*. Totalizátor: 10: 62. Helyrefogadások: I. 50: 100, II. 50: 245, III. 50: 235.

V. Eladóverseny. Díj 2000 korona. Távolság 1600 méter. Mr. *Wood Don Diegoja* a *(Leiner)* első, Szemere M. *Quittje* a *(Bontia)* második, *Folberth J. fh.* a *(Hutta)* harmadik. Azután: *Anecdote*, *Bécs*, *Barberine*, *Carman*, *Lavendel*, *Sprudel*, *Gruzinger*, *Beovagy*. Totalizátor: 10: 119. Helyrefogadások: I. 50: 167, II. 50: 74, III. 50: 156.

VI. Turai gátverseny. Díj 8000 korona. Távolság 2400 méter. *Miguel Braganca* hg. *Geraniuma* a *(Brown)* első, gr. *Trautmansdorff Heideroseja* a *(Lawton)* második, *Anersperg hg. Florestanja* a *(Williamson)* harmadik. Azután: Mr. *John*, *Adoma*, *Timor*, *Puritán*. Totalizátor: 10: 37. Helyrefogadások: I. 50: 62, II. 50: 70, III. 50: 57.

VII. Eladó akadályverseny. Díj 1500 korona. Távolság 3200 méter. *Mautner V. Shermanja* a *(Poole)* első, *Geist G. Nyájasa* a *(Machan)* második, *Miguel Braganca* herceg *Allattaja* a *(Haal)* harmadik. Totalizátor: 10: 13.

TÖRVÉNYSZÉK.

§§ Halálos ítélet Kolozsvárról. Kolozsvárról jelentik, hogy a *Bürger* levélhordó gyilkosainak próbében ma hirdették ki az ítéletet, amely a tegnapi verdikt alapján *Friedrichet halálra*, *Szöcsöt nyolc évi fegyháza* és *Szabót tizenöt évi fegyháza* ítéli. Az ítélet kibírdetése nagy izgalmat okozott. *Friedrich* zokogva kérte a bíróságot, hogy kérjenek számára kegyelmet a királytól. Az ítélet indoklása kiemeli, hogy *Friedrich* bünhalmazat forog fenn és enyhítő körülmények nincsenek. *Szöcs*nél enyhítő körülményül tudta be a bíróság, hogy elesábitották. *Szabónál* több súlyosító körülmény forogott fenn; ő is büntetés volt és nélküle létre sem jöhetett volna a büntet. *Szöcs* megnyugodott az ítéletben, ellenben *Friedrich* és *Szabó* védője semmiségi panaszt jelentett be. Az ítélet városszerte, különösen a nép körében nagy megnyugvást keltett. Tárgyalás után a bíróság összeült, hogy a kegyelem kérdésében határozzon.

§§ A kadarkuti földesur. Ma délelőtt ismét *Nagy Akos* javára vallottak a tanúk, még a személyes ellenségei is. *Austeritz* *Viktor* kiskorpiáki fakereskedő és *Pollák* *Alber*: bedrahelyi lakos előtt úgy nyilatkozott *Nagy Márton*, hogy vagyonát *Nagy Akos* gyermekeire akarja hagyni. *Antal Imre* földműves és a felesége azt vallotta, hogy *Nagy Márton* halálának a híre kissé korán terjedt el, mert mikor a kíváncsiak korán reggel oda siettek, hogy megnézzék a halottat, azzal fogadták őket, hogy *Nagy Márton* még nem halt meg, csak elájult, de magához tért s akkor még beszélgetett *Nagy Akossal* és *Molnár Józseffel*. *Tapinsky Sándor*, *ij. Fodor József*, *ij. Fodor Józsefné*, *István Ferenc*, *Vargolyics István*, *Bene József* vallomása után *Polányi* tudatta a törvényszékekkel, hogy a hallgatóság sorából két nő jelentkezett tanulni arra, hogy *Molnár József* majorgazda tegnap *Mihacsiné* leányának kihallgatása előtt ennek azt mondta, hogy csak azt valja, amit ő mondott neki. Kérte a két fiatalnak eskü alatti kihallgatását, de a bíróság nem rendelte el. A tárgyalás végén azt indítványozta az ügyész, hogy a törvényszék helyezze vizsgálati fogságba a tanúk kihallgatásának befejezéséig *ij. Bellai Jánost* és *Nagy Akost*, mivel ezek az időközben beidézt tanúkkal, mielőtt ezek kihallgatva lettek volna a bíróság által, érintkezésbe lépnek s azokat beolvasolják. A törvényszék az ügyészi indítványt elutasította, mivel nem látta szükségesnek és indokoltnak a kérelmet teljesítését a vizsgálati fogság elrendelésére nézve. A törvényszék a tárgyalást április 23-ára, hétfőre, halasztotta el.

§§ A vasutasok híjánál. Az Amerikába kiszökött *Breuer* *Bíró* *Lajos* által alapított *Vasutasok Lapja* című időszakos nyomtatványban *Gerő M. Mór* a fenti cím a t havesz tamadó kiköszörözött tett közze a magyarországi vasutasok, hajkórsi egyetk-kölekedési vállalatok alkalmazottai ruhászövetkezetének igazgatóság tagjai ellen, azzal vádolva őket, hogy a szövetkezet pénzt lakomákra kötik. *Darvay* *Rezső* máv. díjnokot, az országos díjnok-egyesület elnökét, aki szintén tagja volt a szövetkezet igazgatóságának, de később kilépett, — *Gerő M. Mór* szintén azzal vádolta ezen okkban, hogy a szövetkezet ruhamezőt viseli, s annak pénzt vet magának aranyórárt és láncot. *Darvay* *Rezső* ezen közleményért sajtóport indított *Gerő M. Mór* ellen, akit a törvényszék rázamarás és becsületsértés miatt vád alá is helyezett. Ma tárgyalta ezt az ügyet a büntető-törvényszék esküdtészi sajtóállomás *Zsitvay* *Leo* előnöke alatt. A tárgyaláson a vádlottat dr. *Bródy* *Lajos* ügyvéd védte, a panaszos *Darvay* dr. *Keszits* *Antal* ügyvéd képviselte. A vádlott az esküdtészek megalkatása után történt kihallgatása folyamán hosszasan panaszolta el a tökérmenet szövetkezet bukásának okait s a bizonyítás megengedését kérte közérdek címen. Kérelmének a törvényszék helyt adott, mire megkezdődött a tanúk kihallgatása. A bizonyítási eljárás befejezése után a telek az ügyet békés uton intézték el, mire a törvényszék beszűntető határozatot hozott.

§§ A cseh nyugták. Bécsből jelentik: *Herold* képviselő beprőlte a kormányt, mert nem fizette ki két cseh nyeven kiállított napidíj-nyugtáját. A bíróalmi törvényszék ugy határozott, hogy a kormány köteles a követelt napidíjakat, összesen 2140 koronát, a perköltségekkel és kamatokkal együtt kifizetni.

§§ Aranyművesek harca. Érdekes tárgyalás folyt le ma a büntetőjárásbíróság előtt. *Kriegler* *D.* budapesti ékszergyáros azzal vádolta *Reisner* *Henrik* aranyműves munkáséval, *Braun* *Janka*, hogy neki *Kriegler* üzletében az utóbbi alkalmazottjai két olyan arany-medalliont adtak el, amelyek nem voltak fémműveleze. A panaszos ügyvéd, dr. *Révész* *Károly* *Kriegler* ellen család miatt emelt vádat. Dr. *Kürthi* *József* bíró az ügyet már egy ízben tárgyalta s hogy mindenben tisztá adatokat szerezzen, a panaszos összes tanuit mára idézte meg. A tanúkihallgatások után dr. *Murányi* *Elemér* ügyészi megbízott kifejtette, hogy ebben az esetben *Kriegler* *D.* javára kell felszólalnia, mivel semmi bizonyíték nincs *Kriegler* ellen, de a dolust is kizárja a 16½ krajczáros csekély kár, vádat tehát nem emelhet. Dr. *Révész* *Károly* vádló

ügyvéd fenntartotta a vádat. Krieger védelmében dr. Kenedi Géza ügyvéd az alaptalan vádat a magyar ipartörténet egyik szegénytelen lezetének mondotta. Míg ugyanis az országban mindenki magyar iparról beszél, azáltal az üzleti versenyérdek alaptalan ürügyek alatt a lapokban meghurcol egy régi, tiszteltben álló magyar ékszergyárost s azután még ide, a bíróság elé is megidézik, hogy a nyilvánossággal visszaélve elpusztítsák. A bíróság Kriegerrel a vád alól felmentette és Reiser Henrikét 50 korona költésben marasztalta el. Az indokokban kijelentte, hogy bűncselekménynek sem szabotív, sem objektív ismeretjelét nem forognak fenn és hogy a vád teljesen alaptalan. Reisernek az ítélet ellen felebbezett.

TÁVIRATOK.

New-York, április 24. A venezuelai kormány-csapatok jelentett vereségéről ide *Port of Spain* n az közlebbi adatok érkeztek, melyek szerint 2200 löny venezuelai csapatok *Castillo* vezetése alatt csütörtökön *San Antonio* mellett megtámadták a felkelőket. Miután *Castillo* mindjárt az ütközet e éjén megsebesült, a nemrégiben toborzott katonák átpartoltak a felkelőkhez. A tisztiek hasztalan igyekeztek őket visszatartani. A kormánycsapatok kénytelenek voltak visszavonulni. *Castillo* behalt sebeibe.

A kvóta.

Bécs, április 24. A kvótaküldöttség ma tartotta első ülését és gróf *Sehnborn* elnök, *Yavorski* alelnök és *Beer* udvari tanácsost előadónak választotta. Az előadó indítványozta, hogy a legutóbbi kvótaküldöttségi tárgyalások határozatai értelmében tartsák fenn az 1902. július 1-étől 1900. december 31-éig terjedő hatályosságú tartamot és a 65:6 : 34:4 arányt. *Kaiser* junktüm kimondását indítványozta a kvóta és a vám- és kereskedelmi szövetség közölt. A kvótaarány 50 : 50 legyen. Ennek elvetése esetén a kvótát a lakosság számarányához képest állapítsák meg. Végül azt indítványozza szólnok, hogy a magyar kvótaküldöttséggel való tárgyalásoknál igazságos kvótát követeljenek szilárd alapon és a vámbevételeknek mint a közös kiadások fedezetének kikapcsolása mellett. Ez indítványok telet vitá lejődött, melyen a miniszterelnök is résztvett, mire *Kaiser* indítványait elvetették és az előadó indítványát az összes szavazatokkal ő ellenében elfogadták.

A cukorkérdéshez.

Berlin, április 24. Az agráriusok a cukorvámról szóló törvényjavaslat ellen obstrukcióra készülnek és mivel a birodalmi gyűlés nem éppen látogatott, tehát nagyon valószínű, hogy az obstrukció sikertelni fog. A birodalomgyűlés pünkösdől őszig szünetelni fog, de előbb ratifikálni fogja a brüsszeli cukorkonferencia határozatait.

A belgiumi válság.

Brüsszel, április 24. Az *Eclair Belge* című konzervatív lap a képviselőház feloszlását csak az esetre tartja szükségesnek, ha a kormány és a többség között valamely differencia uralkodnék; minthogy azonban ilyen nincs, szerinte semmi szükség sincs az új választások elrendelésére, aminek különben amugy sincs meg az országban a kellő hidegvér.

Közgazdasági táviratok.

Bécs, április 24. A bécsi tőzsdékamara mai teljes ülésén elhatározta, hogy a magyar pénzügyminisztérium által az új 4%os koronajáradék-kötvényekre kibocsátandó ideiglenes címleteket a végleges címletekkel egyenlően oszálthatóknak nyilvánítja.

New-York, április 24. *(Terményárak.) (Zárlat.)*
Gyapot: New Yorkban helyben 9 1/2 (9 1/2), április 9 33 (9.20). *Juliusa* 9.28 (9.15). *New-Orleansban* helyben 9 % (9 1/4). — *Petroleum:* *Stand white* New-Yorkban 7.40 (7.40). *Stand white* Philadelphában 7.35 (7.35). *Refined in Cases* 8.50 (8.50). *Credit Balances at Oil City* 1.20 (1.20). — *Zsír:* *Western steam* 10.80 (10.25). *Rohe és Brothers* 10.45 (10.45). — *Tengeri iránzata gyenge.* — *Májusra* 69 1/2 (70 1/2). *Juliusa* 69.9/2 (70.9/2). — *Szept.-re* 68 1/2 (69.9/2). *Buza iránzata gyenge.* — *Piros ősz* helyben 89.9/2 (90.9/2). *Májusra* 81.7/2 (83.9/2). *Juliusa* 82 1/2 (83.9/2). *Szept.-re* 81.9/2 (82.9/2). *Dec.-re* 83.9/2 (84.9/2). *Gabona szállítási díja Liverpoolba* 1.9/2 (1.9/2). — *Kávé:* *fair Rio* 7. sz. 5.9/2 (5.9/2). *Áprilisra* 5.83 (4.90). *Juliusa* 5.23 (5.10). — *Liszt:* *Spring Wheat clear* 2.95 (2.95). — *Cukor:* 2.9/2 (2.9/2). — *Ős:* 28. — (27.50). — *Réz:* 11.9/2 (12 1/2). — (A zárójelben lévő számok a tegnapi árakat jelzik.)

Chicago, április 24. *(Terményárak.) (Zárlat.)* *Buza iránzata gyenge.* — *Májusra* 75.9/2 (76.9/2). — *Juliusa* 76.9/2 (78.9/2). — *Tengeri iránzata gyenge.* — *Szept.-re* 63.9/2 (64.9/2). — *Zsír:* *Májusra* 9.87 (9.85). — *Szept.-re* 10. — (9.95). — *Szalonna short clear* 9.75 (9.60). — *Sertésbőr:* *Májusra* 16.80 (16.75). — (A zárójelben lévő számok a tegnapi árakat jelzik.)

KÜLÖNFÉLÉK.

Hajam még...

Hajam még sejmese,
 Arcom még róza,
 Még nem hajol rám
 Az alkonyóra.
 De hová lettek,
 De hová szálltak
 Sugári, hajnahasadásnak?

Ifu a vágyam,
 Almom még boldog.
 Könyvek ködén még
 Általmosolygok.
 De fenyegetőn
 Utamba állnak
 Sejtélmei, — az elmúlásnak.

Lysnoir.

† A plágium árnyéka. „Francesca da Rimini” az egyik darab címe. megírta d'Annunzio és pedig Duse Eleonóra számára írta meg mint olyan darabot, melynek címszerepében a nagy színésznőnek minden képessége felragyoghat. „Francesca da Rimini” a másik darab címe, megírta Marion Cranford és pedig Bernhard Sára számára írta meg mint olyan darabot, melynek címszerepében a nagy színésznőnek minden képessége felragyoghat. Az angol szerzőre hull a plágium árnyéka, mert az időbeli sorrend, a nyilvánosság előtt d'Annunzio javára szól. Ennek ellenében Crawford most azt magyarázgatja, hogy hogyan és miképpen fogamzott meg benne az eszme és hogy mily körülmények közt érlelődött meg az ő Francesca da Rimini-je egészen odáig, hogy most a Bernhard Sára-színházban előadásra fog kerülni. Crawford szerint, ő néki semmi tudomása sem volt d'Annunzio darabjáról, sőt nem is tartózkodott Európában, mikor e szindarab megírását elhatározta. Crawford New-Yorkban volt ebben az időben és pedig egyidejűleg a nagy francia színésznővel. Az angol író és francia színésznő személyes ismeretsége folyamán került szóba az a kérdés, hogy nem-e volna hajlandó Crawford Bernhard számára alkalmas szerepet írni. Crawford azzal váiaszolt, hogy elmondta a tárgyat egyik készülő írásban levő regényének, mely a tizenharmadik században játszák s Francesca da Rimini cím alatt fog megjelenni. Ha ezzel a munkájával elkészült, mondoma volt Crawford, akkor szívesen ír egy alkalmas darabot Bernhardnak. Az utóbbi azonban arra kapacitálta az angol író, hogy az elmesélt regényanyagát dolgozza fel szindarabbá. A rábeszélésére az író engedett és darabja nagy részét visszatérése alkalmával a tengeren írta meg. — Így tehát a Nagy-Oceán a tanuja Crawfordnak a plágizálás vádjá ellenében.

† Uj üstökös. A *genevei* (New-York) csillagvizsgáló intézetben egy új üstökös fedeztek föl, amelyet földevezője *Brooks* után neveztek el. *Brooks* már eddig 1883-tól 1900-ig több mint husz üstökösöt fedezett föl. Az új üstökös a késő éjjeli órákban látható; éjjeli 2 óra felé kel föl. Érdekes, hogy most a csillagvizsgálók már nem keresik olyan szorgalmasan az üstökösöket mint régebben. Ennek oka az, hogy roppant nagy fáradsággal járt ez a munka. *Brooks*, aki asztronómiai tevékenységét kizárólag csak üstököskeresésre fordította, 19 évi működése alatt huszonegyet talált és így átlag minden tizenegy hónapban egyet.

† Az esernyő és a jellem. A dilettáns pszichológusok előtt nincs olyan jelentéktelen dolog a világon, amit ők az emberi karakterrel kapcsolatban ne tudnának hozni. Következettini tudnak ők a jellemre abból, ki milyen szivart szí, hányas számú keztűt hord, hogyan fésülű a haját, milyen színű a nyakkendője és hogy tartja az asztalnál a villát és kést. E szenvedélyes lélekutatók természetesen az esernyőt sem kímélték meg attól, hogy vonatkozásba ne hozzák a jellemmel, amelyre következtetést tudnak vonni abból a módból, ahogyan valaki az esernyőt viseli, sőt az illető életmódjára is következtetni tudnak bizonyos mértékig ebből. Hát hiszen ebben van is valami. Ha vaaki például úgy tartja egy nő feje fölött az esernyőt, hogy annak kalapját megvédi ugyan a megázástól, azzal azonban nem törődik, ha a saját hátát kissé megpaskolja az eső, ugy kétségtelen, hogy ama nő — semmi esetre sem a neje; viszont, ha a maga kalapja szárazon marad, de a bőlgőye nem, akkor százt lehet tenni egy ellen, hogy igenis a neje. Ha valaki vízszintesen tartja a hóna alatt az esernyőt, ebből következtetni lehet arra, hogy rövid időn belül ki fogja szurni valakinek a szemét. Ha valaki a kávéház fogasára akasztja vadonatuj esernyőjét, ebből meg lehet állapítani azt, hogy az ernyő elérkezett pályájának ahhoz a pontjához, ami-

kor — gazdát cserél. Még sok ilyen jelenség van, amikor az ernyőt valamely jövendő esemény előrevetett árnyékának tekinthetjük, avagy abból a módból ahogyan valaki az esernyőt kezeli, az illető jellembeli tulajdonságaira következtetést vonhatunk, de sajnos, az embereket még sem itélhetjük meg mindig az esernyőjük után. Oh, mert az ernyő, amelyből következtetni akarunk, oly ritkán — az övék.

† Az örökség. A párisi *Temps* érdekes esetet beszél el annak jellemzésére, hogy az öröm épp úgy öl, mint a váratlan katasztrófa. Egy *Jean Harry* nevű saint-mandé-i lakos pár hónap előtt százezer frankot örökölt. Leírhatatlan volt a boldogsága, amikor a pénzt ropogós bankókban a kezébe számlálták. Am az öröme nem tartott sokáig mert csakhamar erőt velt rajta a lélelem, hogy meg fogják rabolni. Bankokra nem merete bízni a pénzt, hisz azokban annyiszor történik sikkasztás. Azt tette tehát, hogy ezreszere váltotta a kinosót és otthon a szekrényébe zárta. Ettől fogva nem tette többé ki a lakásából a lábát a boldog örökös, nem tudott többé sem enni, sem aludni. Bezárkózott a szobájába, el nem mozdult a szekrény mellől. Most pár nap előtt megőrült és fölgyjutotta a házat. Beleégett ő is, a pénze is.

KÖZGAZDASÁG.

Ipar és kereskedelem.

Cserebogár-rajzás. Az ország minden részéről érkeznek a hírek, hogy szokatlanul sok a cserebogár s a rajzás veszélylyel fenyegeti a gazdálkodókat. Küzdömásu dolog, hogy a cserebogár csak bizonyos években rajzik tömegesen, s hogy ez a rajzás nem esik az egész országban egyazon évre. Az idei év a cserebogaras esztendőik közé tartozik, mert az ország legnagyobb részében igen sok lesz a cserebogár, sőt helyenkint már rajzik is. Minthogy pedig csak a rajzás éve adja a lehetőséget arra, hogy mind a cserebogarat, mind a felette íaink természetű pajzortát is sikerrel irthassuk: azért ezton is felhívjuk a gazdák és kertulajdonosok figyelmét, hogy a cserebogarak amelyeknek kötelező irthását a mezőrendű törvény büntetés terhe alatt követeli, a leg gondosabban irthassák. Erre jobk és olcsóbb mód nincs, minthogy a dermedten meghuzódó bogarat a rajzás tartama alatt kora reggelenként a meglepett fáról gyakran lerázzuk, szákba szedjük és forró vízben megöljük. A megölt bogarak astán mézzsel vagy legálabb földdel össze lehet keverni és jó trágyának feldolgozni. Aki pedig a baromfit akarja vele etetni, az szarítsa meg és vékonyan eltérgetve tartsa száraz helyen addig, amig a baromfi el nem fogyasztja.

A Duna Biztosító-Társaság ezidei rendes 85. évi közgyűlését grimus loyag *Grimburg* Rezső udvari tanácsos elnöklete alatt olyó hó 22-én tartotta meg, mely közgyűlésen az üzleti jelentés és az 1901. évi zárszámadás lett előterjesztve. Az elemi biztosítási ágazatokban a díj- és illetmény bevétele 7.772 millió koronát tett ki, míg a károkat kifizetett összeg a függő károkat tartalékával együtt 4.945 millió koronára rugott. Az életbiztosítási ágazatban a díj és illetmény bevétele 2.667 millió koronát eredményezett, míg az esedékessé vált életbiztosítási tőkék és járadékok kifizetése 1.744 millió koronát igényelt. Az életbiztosítási osztályban a biztosítások állománya 71.984 millió koronára biztosítási összegét meghaladó 20.845 biztosítást ért el. Az évi nyereség a tavalyi nyereséggé áthozatott beleszámítva 235.376 korona 64 fillért tesz ki. A közgyűlés helyben hagyta az évi számadást és elhatározta, hogy 140.000 korona (részvényenkint 28 korona 7%) mint osztalék fizetessék ki, 20.000 korona rendkívüli hozzájárulása gyanánt a hivatalnokok és szolgák nyugdíjalapja javára fordítsák és hogy ameg fennmaradó 51.665.80 korona tiszámúra elővezetessék.

Posta-egyezmény Romániával. A magyar kormány tudvalevőleg még a mult évben felmondotta a Romániával fennállott postaegyezményt és új szerződés megkötése iránt kezdett tárgyalásokat. Előzőleg azonban a kereskedelmi miniszter felhívta az ipar és kereskedelmi kamarákat, hogy az új szerződésre nézve terjesszék elő javaslatukat. Mint a *Kel. Ért.* jelent valamennyi kereskedelmi kamara foglalkozott e kérdéssel és mindannyian egyöntetien a falgalom megkönnyítése érdekében, a levelek minimális súlyának leszállítását, az utalványozható összegnek felemelését, valamint a csomagszállítás olcsóbbá tételét és egyöntetű kezelését javasolják.

A magyar földterhermentesítési 4%-os adómentes kötvényeknek rendes félvű, huszonegedik sorolása 890.600 korona (445.800 forint) névértékkel 28-án reggeli 8 óratól kezdve a földterhermentesítési pénzalap magyar királyi igazgatóságának hivatalos helyiségében (I. kerület, Vár, Uri-utca 53. szám, I.) lesz és az eredmény annak idején közzétetik.

Borjulás. 1902. évi április hó 24-én. (A budapesti marhavásártéri vásár-pénztár részvényrészességétől.) Felhajtás: Belüljáró elő borju 816 drb, ledő borju — db, bécsi borju — db, — db, — db, — db, — db.

Harmeni 107.25. Laura-kobó — Olasz járadék Csendes.
 Híradásug. április 24. (Zárta.) 4²⁰/₁₀₀-os ezüstjárdék 101.70. 1890. sorjegy 154.— Déli vasút 17.75. 4¹⁰/₁₀₀-os osztrák aranyjárdék 102.25. Osztrák hitelcsevény 210.— Osztrák-magyar államvissz 142.75. Olasz járadék 100.80. 4¹⁰/₁₀₀-os magyar aranyjárdék 101.40. az irányzat csendes.

Budapest-kőbányai sertéskereskedelmi csarnok jelentése.

Április 24. A sertésüzlet irányzata változatlan.
 A) Hízott sertések ára: L. A) Magyar elsőrendű: Öreg nehéz (párnkint 400 kilogramm felüli súlyban) 98—100 fillérig. Öreg közép (párnkint 300—340 kilogramm terjedő súlyban) — fillérig. Fialat nehéz (párnkint 320 kilogramm felüli súlyban) 108—104 fillérig. Fialat közép (párnkint 251—320 kilogramm terjedő súlyban) 103—104 fillérig. Fialat könnyű (párnkint 250 kilogramm terjedő súlyban) — fillérig. — II. Magyar szedett: Nehéz (párnkint 230 kilogramm felüli súlyban) — fillérig. Közép (párnkint 200—280 kilogramm súlyban) — fillérig. Könnyű (párnkint 240 kilogramm terjedő súlyban) — fillérig. — III. Romániai: Nehéz (párnkint 320 kilogramm felüli súlyban) — fillérig. Közép (párnkint 250—320 kilogramm terjedő súlyban) — fillérig. Könnyű (párnkint 250 kilogramm terjedő súlyban) — fillérig. — IV. Romániai szedett (Stachl): Nehéz (párnkint 240 kilogramm terjedő súlyban) fillérig. Könnyű (párnkint 240 kilogramm terjedő súlyban) fillérig. — V. Szerbiai: Nehéz (párnkint 280 kilogramm felüli súlyban) 100—102 fillérig. Közép (párnkint 240—280 kilogramm terjedő súlyban) 98—100 fillérig. Könnyű (párnkint 240 kilogramm terjedő súlyban) 98—100 fillérig.

Sertésleltérszám 1902. április 23. napján volt készlet 40,659 darab. — 1902. április 23. napján felhajtott 1387 darab. 1902. április 23. napján elszállított 738 darab. 1902. április 24. napjára maradt készletben 41,288 darab.

Kivonat a hivatalos lapból.

— Április 24. —

Kinevezés. A ságrábi pénzügyigazgatóság Perencsevics Szvetozár vámgyakornokjelöltet a ságrábi fővámvivatalhoz segélydjás vámgyakornokká nevezte ki.
Előleptetés. A nagyváradi hírléftábla élnöke Dalmaid István orosházi járásbírósi hivatalozólát az 1-65 fizetési fokozatba. Vászárhegyi Mózes nagyváradi törvényszéki hivatal-

szólát, Jakab István berettyó-ujfalui járásbírósi hivatalozólát és Nagy Sándor nagyváradi-vidéki járásbírósi hivatalozólát a II-ik fizetési fokozatba léptette elő.

Pályázat. Sátorajai-Ujhegyi pénzügyigazgatóságnál állami végrehajtói állás 14 nap alatt. — Német-Ujvári adóhivatalnál (Szombathelyi pénzügyigazgatóság) adóhivatali gyakornoki állás 2 hét alatt. — Éperjesi törvényszékénél iróki állás 4 hét alatt. — Trecsenyi törvényszékénél aljegyzői állás 2 hét alatt. — Verseczi adóhivatalnál ellenőri állás 2 hét alatt. — Marosvásárhelyi pénzügyigazgatóságnál pénzügyi felügyelői állás 14 nap alatt. — Nemesztói járásbírósnál hivatalozólai állás május 30-ikáig.

Napirend.

Napjár: Péntek, április 25. — Római katolikus: Márk ev. — Protestáns: 25. — Görög-oros: (Április 12.) Nagypéntek. — Zsidó: Nisan 18. — Nap kél: 4 óra 38 perccor. — Nyugszik: 6 óra 48 perccor. — Hoid kél: 9 óra 30 perccor este. — Nyugszik: 6 óra 6 perccor reggel.

Nemzeti Múzeum. Régiségár. Nyitva délelőtt 9 órától délután 1 óráig. Többi társi i korona beléptőjél megtekinthetők.

Országos Képtár az Akadémiában délelőtt 9—11-g. **Technológiai Múzeum.** Nyitva délelőtt 9—1 óráig. **Műegyetemi Múzeum (Kerepesti-út 72.)** d. e. 9—11-g. **Az Akademia Goethe-szobája** nyitva délelőtt 10—12-g. **Múzeumi könyvtár** délelőtt 9 órától 1 óráig. **Akademiai könyvtár** nyitva délután 3 órától 7 óráig. **Égyetemi könyvtár** nyitva délelőtt 9 órától 12-g. **Alattkari a Városigétben** nyitva egész nap. Beléptőjél 60 fillér.

Magyar Kereskedelmi Múzeum. Igazgatóság, kereskedelmi szakkönyvek és keleti mintatár V. kerület. Váci-körút 32. szám alatt. Hivatalos órák: délelőtt 9-6 óráig délután 3 óráig. Haza térmekek állomása kiállítása és kereskedelemtörténelmi gyűjtemény, továbbá a házi-ipari kiállítás (melyben az üzletvezetésnek áramtásokat is eszközöl) a városigeti iparcsarnokba: nyitva: délelőtt 9 órától 12 óráig és délután 3 órától 6 óráig. A külföldi kirendeltségek központi üzletvezetése (Magyar kereskedelmi részvénytársaság) V. Váci-körút 32. szám alatt.

Időjelzés.

— Az Országos Meteorológiai Intézet hivatalos jelentése. —

Budapest, Április 24.

A levegőnyomás eloszlásában lényegesebb változás nincs. Nyugat-Európában az idő enyhe, keleten pedig hűvös

volt. Esők szórányosan előfordulnak Francia és Németországban meg Svájcban.

Hazánkban az idő változékony és hűvös; az ország keleti felében, hol helyenkint havazott is, az éjjeli fagy általában volt.

Küldés. Egyelőre még hűvös idő várható, elvité éjjeli fagygal és szórányosan csapadékkal, később hőemelkedés.

V i z á l l á s.

Apr. 24.	Apr. 25.	Apr. 26.	Apr. 27.
1.90	1.94	1.97	1.99
3.14	3.15	3.16	3.17
4.64	4.65	4.66	4.67
1.95	1.96	1.97	1.98
2.93	2.94	2.95	2.96
3.92	3.93	3.94	3.95
4.91	4.92	4.93	4.94
5.90	5.91	5.92	5.93
6.89	6.90	6.91	6.92
7.88	7.89	7.90	7.91
8.87	8.88	8.89	8.90
9.86	9.87	9.88	9.89
10.85	10.86	10.87	10.88
11.84	11.85	11.86	11.87
12.83	12.84	12.85	12.86
13.82	13.83	13.84	13.85
14.81	14.82	14.83	14.84
15.80	15.81	15.82	15.83
16.79	16.80	16.81	16.82
17.78	17.79	17.80	17.81
18.77	18.78	18.79	18.80
19.76	19.77	19.78	19.79
20.75	20.76	20.77	20.78
21.74	21.75	21.76	21.77
22.73	22.74	22.75	22.76
23.72	23.73	23.74	23.75
24.71	24.72	24.73	24.74
25.70	25.71	25.72	25.73
26.69	26.70	26.71	26.72
27.68	27.69	27.70	27.71
28.67	28.68	28.69	28.70
29.66	29.67	29.68	29.69
30.65	30.66	30.67	30.68
31.64	31.65	31.66	31.67
32.63	32.64	32.65	32.66
33.62	33.63	33.64	33.65
34.61	34.62	34.63	34.64
35.60	35.61	35.62	35.63
36.59	36.60	36.61	36.62
37.58	37.59	37.60	37.61
38.57	38.58	38.59	38.60
39.56	39.57	39.58	39.59
40.55	40.56	40.57	40.58
41.54	41.55	41.56	41.57
42.53	42.54	42.55	42.56
43.52	43.53	43.54	43.55
44.51	44.52	44.53	44.54
45.50	45.51	45.52	45.53
46.49	46.50	46.51	46.52
47.48	47.49	47.50	47.51
48.47	48.48	48.49	48.50
49.46	49.47	49.48	49.49
50.45	50.46	50.47	50.48
51.44	51.45	51.46	51.47
52.43	52.44	52.45	52.46
53.42	53.43	53.44	53.45
54.41	54.42	54.43	54.44
55.40	55.41	55.42	55.43
56.39	56.40	56.41	56.42
57.38	57.39	57.40	57.41
58.37	58.38	58.39	58.40
59.36	59.37	59.38	59.39
60.35	60.36	60.37	60.38
61.34	61.35	61.36	61.37
62.33	62.34	62.35	62.36
63.32	63.33	63.34	63.35
64.31	64.32	64.33	64.34
65.30	65.31	65.32	65.33
66.29	66.30	66.31	66.32
67.28	67.29	67.30	67.31
68.27	68.28	68.29	68.30
69.26	69.27	69.28	69.29
70.25	70.26	70.27	70.28
71.24	71.25	71.26	71.27
72.23	72.24	72.25	72.26
73.22	73.23	73.24	73.25
74.21	74.22	74.23	74.24
75.20	75.21	75.22	75.23
76.19	76.20	76.21	76.22
77.18	77.19	77.20	77.21
78.17	78.18	78.19	78.20
79.16	79.17	79.18	79.19
80.15	80.16	80.17	80.18
81.14	81.15	81.16	81.17
82.13	82.14	82.15	82.16
83.12	83.13	83.14	83.15
84.11	84.12	84.13	84.14
85.10	85.11	85.12	85.13
86.09	86.10	86.11	86.12
87.08	87.09	87.10	87.11
88.07	88.08	88.09	88.10
89.06	89.07	89.08	89.09
90.05	90.06	90.07	90.08
91.04	91.05	91.06	91.07
92.03	92.04	92.05	92.06
93.02	93.03	93.04	93.05
94.01	94.02	94.03	94.04
95.00	95.01	95.02	95.03
96.99	96.00	96.01	96.02
97.98	97.99	98.00	98.01
98.97	98.98	99.00	99.01
99.96	99.97	100.00	100.01
100.95	100.96	101.00	101.01

Hartman Neble Washington Toledóban, mint a 9072. számú

„ÜVEGFUVÓ GÉP“

című magyar szabadalom tulajdonosa szabadalmának gyártása céljából magyar gyárosokkal összeköttetést keres; szabadalmát esetleg el is adja, vagy gyártási engedélyt ad. Érdeklődőknek szívesen szolgál bővebb felvilágosítással

KELEMEN ÉS TÁRSA szabadalmi ügyvédi iroda Budapestben Royal-szállóba B.

Legmagasabb kölcsönt
 adok sorjegyekre, zálogjegyekre, bankhazakban elszálogosított sorjegyekről szólv
letétjegyeket
 zálogba veszek és a lehető legmagasabb kölcsönt adok reá.
REDLICH DAVID
 előlegezési bank- és váltóház
 Budapest, IV., Kecskeméti-utca 11. szám.

Olasz
 vür. kereszt
SORSJEGY
HUZÁS MÁJUS 1-ÉN.
 Főnyeremény 35,000 líra.
 KAPHATÓ
 24 havi részletletetésre;
 1 darabban 2 korona.
 Már az első részlet és 35 kr. porto bekielítés ellenében kiadom a sorjegyok sorozat és esküjét tartalmazó részletvité azonnal juttatással.
FLEISSIG SÁNDOR bankháza
 Bpest, VII., Erzsébet-körút 2.

Anámin Verszegénység!
Sápkór!
VASPEPIN-SACCHARAT-
 Nincs gyom o fájás!
LIEBE Nincs székrekedés!
 Kapható gyógyszerárakban. — 500 grmos palack 3 kor.
J. Paul Liebe, Tetschen a. d. Elbe.

A nekünk bemutatott számlátlan meghibászt, hiteltel közzététel folytán ezen negyedszámlát átá fonálló rendelő-intézet a legmöggebbben ajánlhatá.
 Rendelő-intézet Budapest, Andrássy-út 24. az Opera mellett.
TITKOS BETEGSÉGEKET
 hüvelyfolyásokat és székrekedést az egyszerűbb és legbiztonságosabb módra, az élyesanyagú fertőtlenítő, magfűzők, a bujakor utárolókezelésével, nékél megfűzőkkel, bármennyire fáradtak is, valamint mindazon női betegségeket, melyeknek a megfűzés az egyik főkezelése és a borbélykezeket gyógyít új gyógyszerrel, azonnal, biztos sikerrel, gyorsan és olgcsónan

Dr. Garai Antal
 orvos, sebész, szemész és szülészet-tudós, volt országos kir. orvos. 35-czven.
 RENDEL: naponta d. e. 10 óráig vagy délután 6 óráig, este 7 óráig 8 óráig.
 Diákok lelkészre legnagyobb figyelemmel válaszolhat és gyógyszereskről is gondoskodik len.
 Nőknek külön váróterem.
 Ugyanott megjelölés és a szomszéd: DR. GARAI ANTAL-nál megrendelhető NÉPZENEI ÜTMUTATÓ (más a 15-ik kiadásban megújított) a nemzeti betegeket és szomszédai gyógykezelésének elni könyv, volt ára 3 fr 50 kr., most csak 90 kr. A könyv jól becsomagolva lesz küldve, 1 frt bekielítés mellett bármennyire vagy 90 kr. utaváltással.

DÉLI VASUT.

Folyó évi május hó 1-én a déli vasut magyar vonalain új menetrend lép életbe, mely a következő lényegesebb változásokat tartalmazza:

Budapest-pragerhoi vonal.

A 211 és 212 sz. személyvonatok, melyek a balatoni fürdővádban Budapest és Balaton Szt.-György közt vasár- és ünneppapokon pedig Nagy-Kanizsai és viszont is közlekednek lényegesen gyorsítva lettek, úgy hogy menetrendjük június hó 20-tól beaurólag szeptember hó 10-ig a következő lesz: Indulás Budapestről 5 óra 25 perccor délután, érkezés Balaton Szt.-Györgyre 9 óra 38 perccor este; indulás Balaton Szt.-Györgyről 5 óra 11 perccor reggel, érkezés Budapestre 9 óra 22 perccor délelőtt; Vasár- és ünneppapokon érkezés Nagy-Kanizsára 10 óra 26 perccor este s az ellenirányban indulás Nagykanizsáról 4 óra 20 perccor reggel. Budapest és Székesfehérvár között a helyi forgalom részére május hó 1-6-tól kezdve naponkint új 215 és 216 sz. személyvonatok indítanak a következő menetrendben: Indulás Budapestről 4 15 perccor délután, érkezés Székesfehérvárra 6 óra 5 perccor este; indulás Székesfehérvárról 6 óra 25 perccor reggel, érkezés Budapestre 8 óra 30 perccor délelőtt. Május hó 1-től kezdve úgy mint minden évben az összes gyorsvonatok Szántód helyett Balaton-Földvárton fognak feltételezően megállni a Balaton-Világos, Zamárdi és Szárszó megállóhelyek át a forgalom számára megnyitának.

Székesfehérvár-komáromi vonal.

A 711 sz. másodrendű személyvonat Székesfehérvárról csatlakoztatva hozatik a Budapest felé menő új 216 sz. személyvonattal, mely ciből egy félórával korábban fog közlekedni. Indulás Komáromból 3 óra 30 perccor reggel, érkezés Székesfehérvárra 6 óra 15 perccor reggel.

Bécsújhegy-n.-kanizsai vonal.

A 304. sz. személyvonat Bécsújhegyről 8 óra 40 perccor délelőtt fog indúlni, miattal a 7 óra 40 perccor reggel Bécsből induló 4/a sz. gyorsvonathoz is leand csatlakozása. Nagykanizsára érkezik délután 1 óra 48 perccor. A 307 és 308 sz. személyvonatok gyorsítva lettek. A 307 sz. vonat úgy mint j lenleg, 6 órakor reggel fog Nagy-Kanizsáról indúlni, de már 11 óra 37 perccor délelőtt Bécs-Ujhegyre és 1 óra 10 perccor délután Bécsbe érkezi. Az ellenkező irányban a 308. sz. vonat indul Bécsből 2 óra 55 perccor délután, Bécsújhegyre pedig 4 óra 35 perccor, úgy hogy Nagy-Kanizsára 10 óra 10 perccor este érkezik.

Steinbrück-sziszeki vonal.

Ezen vonal összes személyvonatai gyorsítva lettek s Steinbrück és Sziszek között mindkét irányban egy közvetlen személyvonat indítatik a következő menetrendben: Indulás Sziszekről 6 óra 55 perccor reggel, indulás Zággrábról 8 óra 30 perccor délelőtt, érkezés Steinbrückbe 10 óra 30 perccor délelőtt; indulás Steinbrückből 1 óra 20 perccor délután, indulás Zággrábról 3 óra 35 perccor délután, érkezés Sziszekre 4 óra 52 perccor délután. Ennek ellenében Zággráb és között, a jelenlegi 504. és 505. sz. vonatok elmaradnak. A Steinbrückből 5 órakor reggel induló reggeli vonat már 7 órakor reggel Zággrábra érkezik, míg a délutáni vonat csak 1 óra 40 perccor indul Zággrábról s úgy mint eddig 3 óra 50 perccor délután érkezik Steinbrückbe. A délután 5 órakor Steinbrückből induló személyvonat már 7 óra 5 perccor este Zággrábrán lesz, míg az éjjeli személyvonat csak 10 óra 40 perccor este fog Zággrábról indúlni s 12 óra 42 perccor éjjel érkezik Steinbrückbe.
 Közlekedési adatok az állomásokon kifüggesztett menetrend-hirdetvényekben foglaltak.
 Zsebről menetrendek úgy mint eddig a vasuti pénztáraknál árusítanak el.

Most jelentek meg! **Most jelentek meg!**

Szépirodalmi újdonságok:

A tyuki prókátor kliensei — Elbeszélés. — Irta: Abonyi Lajos. Ára vászonkötésben 1 korona.

Ábrányi Emil:
Lábán úr könnyei és egyéb elbeszélések. Ára 2 korona.

Bárony István: **Élőképek.** Elbeszélések. Ára 2 korona.

Egy görbe nap. Énekes bohózat 3 felvonásban, táncokkal. Irta: Csicsery Bors és Tsa. Ára 2 korona.

És mégis jönni fog. Kolostori történet. .... 2 kötet. Irta: Wilhelmine v. Millern. Fordították: Alexander Erdősi és Schanzner Margit. Ára vászonkötésben 2 korona.

Zsedényi Aladár: **A csicsa.** Bácskai historik. III. kötet. Ára 2 korona.

Mindezen könyvek az „ATHENAEUM“ irod. és nyomdai r.-társulat kiadásában Budapestben, VII., Kerepesti-út 54. szám jelentek meg és úgy ott, mint minden hazai könyvkereskedésben kaphatók.

Vándorok. Elbeszélések. Irta: Kabos Ede. Egy vastag kötet vászonkötésben = 2 korona =

Margit férje. Regény és egyéb elbeszélések két kötetben. Irta: Kövér Ilma. = Két vászonkötésben 2 korona.

Virányoslak. A jégvirai hazája. Két elbeszélés. Irta: Kvassainé Kún Melanio. Ára vászonkötésben 1 korona.

A rabszolgák. Dráma. Irta: Palágyi Lajos. A M. Tud. Akadémián Által a Karásonyi-Jutalommal kitüntetett mű. Ára 1 kor. 60 fill.

Magunkról. Elbeszélések. Irta: Tutsok Anna. Ára vászonkötésben 1 korona.

Tartalma: A csicsa. — Paláthy András kir. kamarás. — Elpusztult fészék. — Gyöngy-szemek a homokban.

